Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЛИСТОПАДА 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 11, 1955. No. 218. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ПРОДАЖУ ЗБРОЇ ДЕРЖАВАМ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер звернувся з закликом до всіх держав, щоб не продавали зброю державам Середнього Сходу, бо це може привести до перегонів у збросні тих держав і загрозити світовому мирові. Заклик Айзенгавера адресований до всіх держав, але в дійсності він відноситься до СССР, бо Совєти вже продали зброю Єгиптові і обіцяють продавати її іншим арабським державам. Заяву Президента відчитав журналістам не його особистий секретар, як це досі бувало, тільки підсекретар державного департаменту Герберт Гувер, молодший, бо тим способом Айзенгавер хотів підкреслити важливість свого заклику. Президент заявив, що ЗДА не будуть брати участи в цих перегонах у збросні держав Середнього Сходу, але додав, що ця країна продасть зброю деяким державам в тому обширі, які потребують її для самооборони. Заява Президента викликана тим, що Совєти в останніх тижнях продали зброю Єгиптові, і внаслідок цього в останніх днях зросли воєнні дії між Єгиптом і державою Ізраїлю. Айзенгавер заявив, що останні події на Середньому Сході виявили, що конче треба шукати розв'язки середньо-пустити до війни в тому районі східньої проблеми, щоб не допустити до війни. Але ЗДА будуть це робити в рамках Об'єднаних Націй, ціллю яких є дбати про мир у світі та лагодити міжнародні непорозуміння. Державний підсекретар Герберт Гувер, молодший, відмовився давати додаткові вияснення в цій справі, тільки сказав, що згідно з заявою Президента ЗДА не відкинуть просьби Ізраїлю продати зброю тій країні, яка потребує її для самооборони. Гувер сказав, що продаж невеликої скількости зброї державі Ізраїлю не порушить засади, яку прийняли Франція, Англія і ЗДА ще в 1950 році, щоб не доводити до перегонів у збросні деяких держав, коли те збросння загрожувало б світовому мирові. Президент заявив у своєму закликові: „Я заявив ще минулого року, що нашою ціллю на Близькому Сході і всюди в світі є тільки мир. Від того часу ніщо не сталося, що могло б змінити те наше становище, яке основується на приязні між всіми народами того району. Ми віримо, що правдива безпека мусить основуватися на справедливій розв'язці. Найновіші події тільки скріпили це наше становище, що треба шукати справедливої розв'язки проблеми Близького Сходу".

За чотири роки літатимуть на турбоджетових літаках

Ню Йорк, Н. И. — Американські Летунські Лінії замовили за 135,000,000 долярів 30 турбоджетових пасажирських літаків, які вже 15 червня 1959 року почнуть перевозити людей за океан і до окремих місцевостей ЗДА. Директор цих ліній С. Р. Смит сказав, що ці літаки будуть моделю Воеінґ 707, і літатимуть із швидкістю 550 миль на годину. Американські Летунські Лінії — це вже п'ята американська летунська фірма, яка користуватиметься турбомоторовими пасажирськими літаками. Перший літак мають доставити цій фірмі в березні 1959 року. Крайові Летунські Лінії і З'єдинені Летунські Лінії мають дістати перші турбомоторові літаки в травні 1959 року від фірми „Даґлес", а Панамериканські Світові Летунські Лінії наприкінці 1958 року.

ФБІ припускає можливість саботажу в експльозії літака коло Денверу

Денвер, Колорадо. — Аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій почали вести слідство в справі катастрофи літака коло Денверу в дні 1 листопада, в якій згинули 44 особи, бо припускають можливість саботажу. ФБІ досліджує життя всіх тих осіб, які згинули в цій катастрофі, бо хоче знайти ключ до відкриття таємниці, хто міг покласти бомбу до баґажника літака. Дотеперішнє слідство виявило, що на літаку настала з невідомих причин експльозія, внаслідок якої вилетіли поштові посилки з баґажника і розсипалися на широкому обширі. Поштові посилки не мають слідів пожежі, хоч деякі подерті на дрібні кусочки. Аґенти ФБІ припускають, що бомбу міг покласти злочинець в тій цілі, щоб вбити когось із пасажирів та взяти за нього високу асекурацію, або тільки для звичайного вбивства. Про можливість саботажу свідчить і те, що від деяких частин розбитого літака чути було запах подібний до запаху стрільного пороху.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** цього року не голосував, бо не зареєструвався ані в Ню Йорку, ані в Ґеттисбурґу. Згідно з нюйоркським законом особи, які працюють в федеральних урядах, мають право голосувати в місцевостях стейту Ню Йорк, але перед виборами мусять зареєструватися. Президент хотів був зареєструватися в Ґеттисбурґу, але там йому сказали, що він не має на це права.

● **У день виборів** всі крамниці з алькогольними напоями, як звичайно, закриті, але в Ню Йорку було одне місце, де можна було випити — це бари в будинку Об'єднаних Націй, який стоїть на „міжнародній" території. Проте у день виборів окрема сторожа не впускала до цих бар осіб, які не працюють в ОН.

● **74-річний** демократичний губернатор стейту Міссіссіпі Г. Вайт твердить, що він є живий арґумент для президента Айзенгавера, щоб президент ще раз кандидував. У 1938 році Вайт мав ще тяжчу атаку серця, як цього року Айзенгавер, але вилікувався і тепер бере активну участь в політиці і вже восьмий рік є губернатором Міссіссіпі.

● **99-річний Вільям П. Кейс** із Бріджпорту, Коннектикат, що голосував 8 листопада, від 1877 року не пропустив ані одних виборів.

● **Цього року в стейті Тексас** перебувають вже 28 гикаючих журавлів, які прилетіли сюди на зиму з Канади. Минулого року в Тексані був тільки 21 журавель, з-поміж них ані одного молодого. Цього року є вже вісім молодих, але бракує одного старого.

● **Американська Федерація** Фармерських Бюр плянує в серпні найближчого року подорож 60-ох своїх членів до СССР. Ця подорож відбудеться літаком і триватиме три тижні. Це буде реванж американських фармерів за цьогорічну гостину совєтських „колгоспників" в ЗДА.

● **В місцевості Індіен Крік** на Флориді майже ніхто не курить. Інспектор, який збирає податки від цигарок і тютюну, заінкасував там тільки 14 центів податку.

● **23-річний Юджін Смит** з Толідо, Огайо, ненавидить всякі церкви. З 3,000 церков у ЗДА, Мехіко і Канаді він досі вкрав 25,000 долярів. Його вдалося заарештувати, і він признався до всіх своїх злочинів.

● **Занепокоєні сусіди** ввійшли в мешкання д-ра Волтера Пейкера і знайшли його дворічну дівчинку Дженет, яка пестила свою маму і плакала. Мати і батько цієї дитини померли від газу, а дівчинка врятувалася, бо була в іншій кімнаті. Батько дитини — дослідник домашньої птиці.

Прихильники Президента вдоволені, що він не може тепер вирішувати справи своєї кандидатури

Вашингтон. — Прихильники президента Айзенгавера вдоволені з того, що він не може тепер вирішувати справи своєї кандидатури. Відкладення цієї справи до кінця січня наступного року, дасть можливість прихильникам Айзенгавера вирішити питання майбутнього республіканського кандидата на випадок, якщо Айзенгавер не кандидуватиме. В респуліканській партії є й досі група політиків, яка під час виборів у 1952 році підтримувала сенатора Роберта А. Тефта. Віце-президент Ричард М. Ніксон — дуже поважний кандидат на президента, але невідомо, чи його підтримала б група республіканців, яка в 1952 р. була за Айзенгавера. Республіканські політики, які бажають зголошувати своїх кандиканські політики, які бажали б кандидувати в разі відмови Айзенгавера, не можуть зголошувати своїх кандидатур, поки не почують заядатів, поки не почують заяви Айзенгавера. Сенатор Вільям Ф. Новленд вже висловив побажання, щоб Айзенгавер приспішив своє рішення. — Новленд належить до тих республіканців, які зголосять свої кандидатури на випадок відмови Айзенгавера.

Обидві партії передбачають перемогу в 1956 році

Вашингтон. — Після цьогорічних виборів представники обох партій заявляють, що в найближчому році переможуть їхні партії. Демократи твердять, що висліди виборів показали, що виборці підтримують демократичну програму, і в 1956 році демократи здобудуть перевагу в Конґресі та виберуть свого президента. Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Болтер заявив журналістам, що його партія перемогла в виборах, починаючи від Коннектикат до Каліфорнії. Ця тенденція голосування за демократів буде тривати до виборів 1956 року, бо, на думку Ботлера, виборці не вдоволені з теперішнього уряду президента Айзенгавера. Ботлер твердить, що демократи переможуть навіть тоді, коли президент Айзенгавер погодиться ще раз кандидувати. Але Ботлер повторив свою давнішу заяву, ще з того часу, коли Айзенгавер був здоровий, що Президент не буде другий раз кандидувати. На думку Ботлера республіканці можуть натискати на Айзенгавера, щоб таки рятував партію і погодився ще раз кандидувати. Та голова Республіканського Крайового Комітету Лінард В. Голл твердить, що місцеві цьогорічні вибори зовсім не виявляють того, як виборці будуть голосувати під час президентських виборів, коли буде рішатися справа, чи має продовжуватися теперішній добробут в цій країні і мир у світі, який заіснував під час республіканського уряду, який очолює Айзенгавер.

Перша криза в новому арґентинському уряді, — Льонарді прийняв резиґнацію міністра армії

Буенос Айрес. — Тимчасовий президент Арґентини Едуардо Льонарді полагодив першу кризу у своєму уряді, приймаючи резиґнацію міністра армії ген. Леона Бенґоа. Новим міністром армії призначив Льонарді полк. Артуро Оссоріо Арана, одного з провідників вересневої револьти проти Перона. Водночас з призначенням полк. Оссоріо підвищено до ранґи генерала. Резиґнація ген. Бенґоа прийшла у висліді багатьох таємних нарад ген. Льонарді з шефами арґентинських збройних сил. Приймаючи резиґнацію ген. Бенґоа, ген. Льонарді висловив йому подяку „за патріотичну службу" на становищі міністра армії. Офіційного вияснення в справі резиґнації ген. Бенґоа не подано, але в поінформованих колах думають, що її причиною були розбіжності в поглядах на справу вичищування армії з перонівських елементів. Ген. Бенґоа стояв на становищі, що ця „чистка" повинна відбуватися спокійно і в таємниці, а молоді офіцери, що прийшли після революції до проводу, вимагали публічного проголошування рапортів про зловживання і корупцію в армії під час перонівського режиму. Дехто здогадується, що резиґнація ген. Бенґоа це перший прояв незадоволення з ген. Льонарді, якому роблять закид, що він занадто лагідно трактує деякі справи, зокрема в ділянках праці й економії. Сподіваються, що незабаром прийде до дальших змін в уряді ген. Льонарді.

Вашинґтон приготовляється до зустрічі Айзенгавера

Вашинґтон. — Столиця приготовляється до зустрічі свого президента, який в п'ятницю 11 листопада має прибути на вашинґтонське летовище. Це не буде офіційна зустріч, бо всі державні урядовці матимуть тоді вільний день („День Ветеранів") і зустрічати Айзенгавера вийдуть тільки ті, які самі цього забажають. На летовищі зберуться члени кабінету, урядовці дипломатичних представництв, конґресмени, урядовці Білого Дому. Голова Ради Комісарів дистрикту Колумбія, Семюель Спенсер, після розмови у цій справі з віце-президентом Ричардом М. Ніксоном заявив, що населення столиці гідно привітає Президента при його повороті до Білого Дому.

В НЮ ГЕЙВЕНІ, КОНН., ПОСАДНИКОМ ЗАЛИШИВСЯ ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

Ню Гейвен, Конн. — У цьому місті переміг у вівторкових виборах великою більшістю поверх 20,000 голосів дотеперішн. посадник, Ричард С. Лі, демократ, який 2 роки тому дозволив вивісити на ратуші у Ню Гейвені, як першому місті в ЗДА, в день 22-го січня український національний прапор. Цей відомий приятель українців заявив, що він буде старатись, щоб найближчого 22-го січня український прапор маяв також на Капітолі в Гартфорді, в стейті Коннектикат.

ЗАХІДНІ МІНІСТРИ ЗАСУДЖУЮТЬ МОСКВУ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

ПЕРЕРВАЛИ НАРАДИ НАД СПРАВОЮ НІМЕЧЧИНИ І ЕВРОПЕЙСЬКИМ ПАКТОМ БЕЗПЕКИ

Міністер закордонних справ Західньої Німеччини Гайнріх фон Брентано (зліва) зустрівся в Женеві з міністрами закордонних справ Заходу Антуаном Піне (Франція), Джаном Фостером Доллесом (ЗДА) і Гаролдом МекМілленом (Велика Британія), стурбованих відмовою Молотова в справі об'єднання Німеччини.

Женева. — Три міністри закордонних справ західніх великодержав найгострішими словами, що їх досі сказали під адресою Молотова, осудили його становище в справі об'єднання Німеччини. Найрізкіший виступ був англійського міністра закордонних справ МекМіллена, який поставив усі точки над „і", характеризуючи совєтське становище. Совєти, мовляв, використовують справу щастя німецького народу, як знаряддя для розбиття західньої оборонної системи. Але, коли Захід навіть зрікся б Західньої Европейської Унії і НАТО, то Совєти всеодно не дадуть Німеччині об'єднатись, хіба, що вона погодиться на большевизацію цілої Німеччини. Таким чином, казав МекМіллен, німці не мають взагалі можливости вибору в пактуванні з Совєтами. Державний секретар Доллес, хоч уживав — за коментарами женевських кореспондентів — лагідніших слів під адресою Молотова, проте змістом своєї заяви не стояв позаду своїх західніх колеґ. Молотов, мовляв, найбільш журиться долею східньо - німецької комуністичної системи і хоче за всяку ціну запевнити її тривкість також після об'єднання Німеччини. Але ж принципом, що його мають триматися чотири великодержави в справі об'єднання Німеччини, не є журба за будучу систему правління в Німеччині, бо це річ самих німців. Молотов — казав далі Доллес — гостро осудив у своїй промові з 31 жовтня 1939 року, себто на початку другої світової війни, Версальський договір, виправдуючи німців, що вони, мовляв, скинули з себе кайдани того договору. Це правда, казав Доллес, що Версальський договір наклав був деякі кайдани на німців, але вони є нічим в порівнянні з тими кайданами, що їх хоче тепер зберегти на постійне Москва: поділ Німеччини, з відрізанням від спільної німецької території 17 мільйонів німців. Доллес, як і МекМіллен, заатакував гостро той „щасливий устрій", що його большевики насадили у Східній Німеччині: від того часу втекли на Захід 2,704,680 німців з під-совєтської зони, а в одному останньому місяці жовтні втекли знову 32,874 особи. Знову ж французький міністер Піне поклав натиск на справі вільних виборів, що їх Совєти відмовляють німцям, як базу їх об'єднання. Молотов, казав Піне, уважає, що об'єднання Німеччини на базі вільних виборів було б „автоматичним актом", який не принесе дійсного об'єднання народу й країни. Але що є більш жалюгідним автоматичним актом, запитав Піне, як вибори, що їх інсценізують комуністи? — Конкретний вислід того 9-го з черги засідання Женевської конференції такий, що — на внесення МекМіллена, з яким негайно погодились Доллес і Піне, перервано взагалі нараджуватись більше над справою об'єднання Німеччини й пакту безпеки для Европи. Якщо, мовляв, Молотов прийде з іншими й кращими пропозиціями, тоді можна вернутись до цієї справи. Молотов зголосив "нові" пропозиції про контролю збройних сил в Німеччині, але західні делеґати не вважали за відповідне навіть над цим спинятися.

ПОЛІТИКУ „ГРУБИХ МЕТОД" ПРИПИНЕНО, АЛЕ РУСИФІКАЦІЯ УКРАЇНИ ЙДЕ ДАЛІ

Ню Йорк. — Американський щоденник „Ню Йорк Таймс" друкує низку статтей свого експерта в совєтських справах Генрі Шворца, який минулого місяця відбув поїздку по Совєтському Союзі. Четверта із статтей Шворца присвячена справі неросійських національностей, які творять майже половину населення Совєтського Союзу. — Шворц стверджує, що Москва намагається витворити з усіх тих народів один зуніфікований культурно й етнічно народ, але „свобода", що її дає совєтський уряд в ділянці мовної і культурної самобутности окремих народів, поглиблює серед цих народів свідомість їх національної окремішности. Під сучасну пору Москва припинила політику „грубої" русифікації і навіть дозволяє на критику російських шовіністів, що — на думку Шворца — було недозволено за грузина Сталіна. Українців, одну з найбільших числом підсовєтських національностей, починають навіть „кокетувати" і як приклад такого залицяння подає Шворц обрання Олександра І. Кириченка до центрального Комітету комуністичної партії Совєтського Союзу, першого українця в цьому комітеті від часу чисток 30-их років. Багато грошей і уваги присвячує совєтський уряд відбудові і прикрашенню Києва, одного з найкращих а то й таки найкращого міста Совєтського Союзу. Але, як стверджує у висліді Шворц, русифікація в таких містах, як Київ, Харків й Одеса пішла далеко, міста ці заселені здебільша росіянами й уся діяльність, торговельна чи урядова, відбувається російською мовою. Приналежности України й Білорусі до ОН ніхто не трактує поважно. Міністерство закордонних справ Білоруської ССР, наприклад, приміщене в частині поверху одного малого будинку і заступник білоруського міністра закордонних справ Г. П. Апостенко не вмів з'ясувати Шворцові, що належить до компетенції цього міністерства.

Південно-африканська делеґація покинула Генеральну Асамблею ОН

Об'єднані Нації. — Ціла делеґація Південно-африканської Унії покинула в середу 9 листопада Генеральну Асамблею і всі комісії Об'єднаних Націй, на знак протесту проти продовження урядування тричленної Комісії ОН для розгляду питання расової політики південно-африканського уряду. Голосування в цій справі виявило 37 держав „за" дальшим урядуванням тієї Комісії, 7 „проти" й 13 таких, що здержались; між цими останніми були З'єдинені Держави. Азійські, африканські й південно-американські делеґати, які голосували „за" Комісією, неприємною для південно-африканського уряду, виправдували своє становище чартером Об'єднаних Націй, який, мовляв, зобов'язує всіх членів ОН зберігати й покращувати „людські права". На думку тих членів ОН — Південно-Африканська Унія своєю расовою дискримінацією порушує ту постанову чартеру ОН і всі інші члени ОН мають право й обов'язок розглянути цю справу та висловити на неї свою думку. Тим часом репрезентант Південної Африки, В. В. Ді Плессіс, покликувався на арт. 2 чартеру ОН, який забороняє встрявати в справи внутрішньої політики інших держав. — Це вже друга держава покинула з тих самих причин наради цієї сесії Об'єднаних Націй, бо 30 вересня ц. р. французька делеґація перевела сецесію на знак протесту проти рішення взяти на денний порядок сесії справу Альжирії.

Балканському пактові грозить ліквідація

Беоґрад. — Балканський пакт, існуючий поміж Грецією, Туреччиною і Юґославією, став насправді фікцією і йому грозить радше цілком формальне розв'язання, як скріплення, — таке враження в юґославських колах. Склались на це дві причини: грецько-турецький конфлікт довкола справи Кипру та нехіть Юґославії в'язатись будь-якими військовими зобов'язаннями, які порушували б засаду „невтралістичної" політики Тіта. Настрої в Греції стали ворожі супроти Туреччини наслідком кількох незручних заяв турецького міністра закордонних справ, який буцім то мав м. і. висловитись, що Греція мусить вибирати поміж Кипром а союзом з Туреччиною. Греки вважають, що вони не всилі виректись Кипру, де на пів мільйона мешканців є 400,000 греків. Греки образились теж за обезцінення їх ролі в останній світовій війні, в якій вони понесли великі жертви. Тому Греція воліла б дво-сторонній пакт з Юґославією, — знову ж ця остання воліла б, щоб узагалі її договори з Грецією і Туреччиною підкреслювали головно культурні й господарські зв'язки, а не військові. Ця справа була одним з предметів розмови державного секретаря Доллеса з маршалом Тітом. ЗДА й Англія заходяться, щоб примирити Грецію з Туреччиною та рятувати балканський пакт, що мав протисовєтське вістря. Невдача того пакту йде дуже по лінії бажань і політики Совєтів.

ГОТУЮТЬСЯ ВІТАТИ ПРЕЗИДЕНТА У ВАШИНҐТОНІ

Членки Республіканського Клюбу Молоді у Вашинґтоні приготовляють транспарент на привітання президента Айзенгавера, що в п'ятницю цього тижня вертається із Військового Шпиталю в Денвері до Білого Дому.

В СВІТІ

● **У Гімалаях** французько-швайцарська альпіністична експедиція в числі трьох чоловіків і одної жінки, 24 жовтня здобула шпиль Ганеш Гімаль, висотою 24,299 стіп. Спускаючись униз, один із членів експедиції, швайцарець Еріх Гоша впав 8 листопада у пропасть 600 стіп глибини й згинув.

● **Три молоді естонці** втекли з своєї підсовєтської батьківщини у вкраденому моторовому човні. Вони провели 32 години на бурхливому Балтику, поки змогли доплисти до шведського острова Ґотлянд, де попросили політичного азилю.

● **„Лондон Дейлі Воркер"**, комуністичний щоденник у Лондоні, приніс вістку, нібито державний секретар Доллес має зустрінутись з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм у січні наступного року. Як подає цей часопис, переговори між амбасадорами Джонсоном і Ванґ Пінґ-наном у Женеві зрушили справу з мертвої точки, коли комуно-китайський амбасадор заявив, що його уряд може урочисто відмовитися від користування силою в здобуванні своїх цілей. Американські чинники заявили, що це — вигадка чи „пробний бальончик" комуністичного англійського часопису.

● **Східньо - німецький уряд** заперечив, начебто євангелицькому єпископові Дібеліюсові заборонено відкрити новий церковно - євангелицький шпиталь. Йому, мовляв, дозволять це зробити, якщо євангелицькі церковні кола відкличуть невірну вістку і натаврують її появу. Покищо Дібеліюс не дістав дозволу відкрити шпиталь.

● **Англійська палата** репрезентантів і палата лордів, себто обидві палати парляменту, запросили приїхати в офіційну гостину до Англії членів Верховного Совєту СССР. Ця „мила" гостина має відбутись в Лондоні у липні наступного року, — якщо до того часу потриває англійсько - совєтське „співіснування".

● **Королева Юліяна та її чоловік** князь Бернард вернулися до Амстердаму з подорожі до Голляндських Антилів і Голляндської Ґвіяни.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ДУХ ЖЕНЕВИ" НЕ ВИДЕРЖУЄ ПРОБИ

Теперішня конференція чотирьох міністрів закордонних справ у Женеві була подумана як „проба" того співіснувального „духа Женеви", що його витворили дипломатичні усмішки совєтських представників на конференції голів урядів чотирьох великодержав у тій же Женеві в липні цього року. Після двох тижнів нарад міністрів, „дух Женеви", як цього й можна було сподіватися, тієї проби не видержав. Навпаки, перебіг конференції тільки доказує, що весь „дух Женеви" був трафаретним совєтським трюком і хитрістю та спекуляцією на західній миролюбності.

„Духа Женеви" остаточно розвіяв совєтський міністер Молотов своїм становищем у справі об'єднання Німеччини, що була на першому місці теперішніх женевських нарад. Вернувшися з Москви, куди він їздив „на консультацію" із своїми партійними шефами, Молотов рішуче і категорично відкинув будь-яке інше об'єднання Німеччини, як тільки на совєтський зразок: „об'єднати" здвигнену вже із воєнної руїни західню частину Німеччини із скомунізованим східньонімецьким совєтським сателітом, себто віддати під контролю Москви всю „об'єднану" Німеччину.

Подібні пропозиції видвигнув Молотов уже на початку конференції. Проте, західні міністри вважали її за звичайний дипломатичний, та ще до такої міри нереальний маневр, що навіть відмовились над ним дебатувати. Тому то справу відложено, щоб дати Москві час до надуми, а на порядок прийшли чергові проблеми: справа роззброєння і поліпшення контакту між Совєтами і Заходом, себто злагіднення залізної заслони. Також і ці проблеми, вже після першої виміни думок, опинились на „мертвій точці", а міністри вернулися знову до першої справи — об'єднання Німеччини. Виступ Молотова та повторення ним того, що він уже сказав на початку нарад, згасили, виходило б, останню іскру надії на можливість будь-якого порозуміння. Негайно після виступу Молотова державний секретар Доллес, який у тому дні проводив нарадами, насамперед зарядив коротку перерву, після якої заявив, що „імплікації з того, що міністер Молотов сказав, є такі серйозні відносно наших директив, як і відносно надій, з якими ми сюди приїхали, що я волію їх упродовж ночі простудіювати, поки зможу висловити в цій справі свою думку". І наради відложено. Що буде з ними далі, у цій хвилині ще не відомо. Але це справи не змінює, бо навіть продовжування конференції навряд чи може змінити щонебудь у суті справи. Москва могла б ще евентуально спромогтись на якусь нову хитрість, могла б пробувати злагіднити ситуацію бодай до такої міри, щоб не розвіювати цілком співіснувальної атмосфери, якщо вона їй ще потрібна, але навряд чи можна ще яким трюком заперечити виявлений дотеперішніми нарадами факт, що „дух Женеви" був справді тільки духом, був і залишиться тільки фікцією, без реальної вартости".

ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ

Вибори вже за нами. Цього року вони мали стейтовий та місцевий характер і не викликали такого великого зацікавлення, яке супроводить їх в інших випадках. Це виявилось також у меншій, ніж звичайно, кількості голосуючих. Але все ж таки їх вислід виявляє деякі інтересні тенденції, що підкреслює і коментує крайова і льокальна преса. Ці тенденції — це деяка перевага демократичних кандидатів у льокальних виборах. Звичайно, з цього не можна робити далекойдучих висновків щодо президентських виборів у наступному році, бо в передвиборчій кампанії, як і в самих виборах, грали ролю майже виключно місцеві проблеми, а не крайові.

Для виборців українського походження був у цьогорічних виборах в повіті Ессекс, Ню Джерзі, повчальний експеримент з одним кандидатом українського роду, п. Теодором Литвином, що кандидував з Демократичної партії до стейтової асамблеї. Його кандидатура перепала, а проте її можна вважати великим досягненням української групи. Впродовж кампанії українське походження п. Литвина грало поважну ролю: його підкреслювано в пропаґанді і у виступах навіть найвищих стейтових достойників, які цю кандидатуру, — до речі, видвигнену посадником Нюарку — піддержували. Українська група в повіті стала тим самим поважним фактором, з яким тепер мусять рахуватись у повіті і стейті, як рахуються з іншими національними групами, що, як такі, виступають у виборах. Це саме й є шлях до перемоги. П. Литвин цим разом перепав, але він своєю кандидатурою промостив поважний шмат дороги для себе самого чи для іншого кандидата українського походження в одних з наступних виборів.

„...АЛЕ КОЛОДИ В СВОЄМУ ОЦІ НЕ ДОБАЧАЄШ!"

Відомий польський журналіст Клявдіюш Грабик, експерт в українських справах, виступив із реплікою на статтю „Політика в польських парадах", що її надрукував англомовний двотижневик УККА „Український Бюлетень" з приводу останньої паради Пуласького в Ню Йорку, під час якої несено і мапи Польщі в довоєнних кордонах, значить з Західньою Україною — Галичиною та Волинню в межах Польщі. В статті, речевій і спокійній, ствержено, що „чого українці не повинні вчитися від поляків, то їх еґоцентризму й імперіялізму".

Вражений такою заввагою, п. Клявдіюш Грабик затитулував свою статтю, надруковану в польському часописі „Нови Свят" (з 5 листопада ц. р.), біблійною приповідкою „Бачиш скалку в оці ближнього твого" і присвятив у ній такі уступи відповіді на закиди „Українського Бюлетеню":

„Натомість щодо польського „імперіялізму" в параді Пуласького, то — за оцінкою українського часопису — виявляється він в написах, що їх несено в поході, з гаслами в справі земель, які, на думку „Українського Бюлетеню", не були ніколи етнографічно польськими і знаходилися тільки під польським пануванням. Не завиваємо тієї теми в бавовну: йде очевидно про гасла, що домагаються Львова для Польщі або східніх кордонів згідно з Ризьким трактатом".

„Не думаємо входити в мериторичну суть тієї проблеми, бо йде тут про щось інше. Бо ж коли польський „імперіялізм", який виявляється в гаслах, що їх несено П'ятою евеню в Ню Йорку під час паради Пуласького, є справді восьмим смертельним гріхом, то поляки — не єдині грішники в цій справі. Вистачить поглянути на перший-ліпший більший український з'їзд чи іншу маніфестацію або оглянути українські публікації, в яких є мапа України, і тоді переконаємось, що польський „імперіялізм" — невинна іграшка супроти українських домагань. Вже не говоримо про те, що Україна сягає в тих мапах поза Урал і охоплює велетенські області Азії. Але це зрештою справа Росії, а не Польщі."

„Але і в напрямі польському ті самі мапи сягають з українськими претенсіями аж по самий Краків і по границі Шлезьку, захоплюючи Ряшів, Тарнів та інші польські простори в цьому районі, які буцімто належать українцям. Мусимо заявити, що ця забава не гніває поляків, і дивляться вони на неї від багатьох років з великою поблажливістю, бо як далеко сьогочасна людська пам'ять сягає Краків з околицею був завжди польський, так само як і Ряшів, як теж і Львів."

Стільки п. Грабик. Прочитавши таке, кожен об'єктивний читач, що знає хоч трохи історію Польщі й Руси-України, мусить ствердити, що „людська пам'ять" польських публіцистів коротка і що їх писання засновуються здебільша на висновках „дослідів" польських псевдонауковців, діяльність яких вплинула великою мірою і на сучасну незавидну долю Польщі.

Пан Грабик згадує про українські мапи з претенсіями буцімто на Ряшів, Тарнів і інші польські області, що їх українці намагаються анектувати, за його словами, для себе. Не знаємо, про які мапи йде конкретно мова, але коли вже мова про мапи, то на цьому місці варто пригадати деякі, що повинні б бути відомі панові Грабикові.

Ще 1558 року в Базелі появилося перше видання мапи під назвою „Poloniae finitimarumque descriptio", копію якої повторено потім в широковідомих атлясах Абрагама Ортелія п. н. „Theatrum Orbis Terrarum", що їх на протязі від 1570 до 1612 року вийшло 41 видання в мовах латинській, французькій, англійській, голляндській, німецькій, еспанській й італійській. На всіх копіях цієї мапи Польщі в згаданих виданнях Русь (в оригіналі Russia, якою то назвою визначувано в той час західньоукраїнські землі, а інколи й усю Україну, бо для Московщини було в той час постійне визначення Moskovia) зі Львовом, Белзом і Холмом відокремлена не тільки точкованою лінією, але й барвою від Польщі, і в кордонах цієї Руси зафіксовані такі міста, як: Przemyslia, Iaroslaw, Sanock, Brzozon, Dinow, Lanchut, Krasnistaw, Chelno, Lenczna, Cobrin.

Автором цієї мапи не був ні український шовіністичний пропаґандист, ні ворожий до Польщі чужоземець, але ж була таки людина польського походження, польський патріот і учений того часу Вацлав Ґродецкі, що підписував ся (і так є на всіх мапах) Wenceslaus Grodeccius, Polonus. То ж він, Вацлав Ґродецкі, назвав руськими не тільки Перемишль, Ярослав і Сянік, але й Тицін, Ляндсгут, Красностав і Ленчну, що їх навіть найзавзятіші українські імперіялісти не зараховують сьогодні до українських етнографічних земель. Зарахував ті ж самі міста до Руси, додаючи до них ще й Ряшів (Resthow), сучасник і конкурент Абрагама Ортеліюса — Жерар де Йоде у своєму атлясі „Speculum Orbis Terrae" (друге видання 1593 року) на мапі під назвою „Poloniae Amplissimi Regni... Typus Geographicus". Ціле півсторіччя поінформованість про такий фактичний стан на польсько-українському прикордонні була панівною в усіх країнах Европи, і не українці розповсюднили ці мапи по всьому широкому світі.

Що більше: послідовники Ортеліюса і де Йоде, відомі світової слави картографи Ґерард Меркатор (1512-1594), Иоан Иансоніюс (помер 1666 року), англієць Джан Спід (1552-1629), Мозес Пітт (друга половина XVII ст.) та інші обмежували мапи Польщі тільки до корінних польських земель, але навіть і на них позначали неприналежність Ярослава, Переворська, Ланьцута, Ряшова до Польщі. Про

(Закінчення на ст. 7)

КЛОПОТИ МОСКВИ

Деякий час тому, із схвалення президії ЦК КПСС постав у Берліні комітет для репатріяції й політичного знешкодження еміґрації. Коли стало видно, що ця широко закроєна акція майже ніяких наслідків не дала, обслужному персоналові цієї президії, що зветься „урядом" СССР, звелено видати указ про чергову „амнестію". Коли не допомогла й амнестія, тоді уповноважений того обслужного персоналу при Організації Об'єднаних Націй, на засіданні спеціяльної комісії, домагався окремої резолюції в справі репатріяції, намагаючись використати міжнародну організацію для послаблення у світі опозиції комунізмові. Але під'їхати на демократичному возі до своєї мети комунізмові цього разу не вдалося, бо виявилося, що тепер обманути можна хіба тих, хто сам хоче бути обманутим.

Які ж причини змусили комуністичну верхівку СССР так ніби несподівано й настирливо знову взятися за питання репатріяції? Зничев'я большевики нічого не роблять. Спробуємо вказати деякі з них.

Совєтський уряд увесь час пильно стежить за діяльністю еміґрації, зокрема підсовєтської.

Поки еміґрація займалася справами порівняно невинними, типу культурно-освітніх с е л я нсько-провінційних, — Москва була спокійною, бо особливих небезпек для себе від цього не бачила.

Треба бути справедливим і визнати, що Москва в оцінці діяльности еміґрації була часом більше об'єктивною, як сама еміґрація, що не завжди вірно і в повній мірі оцінювала свою ролю й значення. Отже останній антиеміґраційний нервоз Совєтів викликаний якимись новими факторами.

Плянуючи повернення бодай частини еміґрації, Совєти сподівалися: а) убити віру й надію підсовєтського населення у вільний світ, б) піднести в очах того ж населення престиж совєтської системи, в) піднести боєздатність своєї армії, яка турбує совєтську верхівку з самого початку останньої війни, г) полегшити стан закордонних компартій і дати їм новий матеріял для пропаґанди та аґітації, ґ) позбавити західній світ знавців совєтської системи, які ту систему довгі роки на місці і на власному досвіді студіювали.

Совєти завжди розуміли, що, перебуваючи з ними в стані війни, еміґрація буде вишукувати найефектовніші засоби ведення цієї війни, що вона, а з нею можливо й вільний світ у майбутньому прийдуть до висновку, що осяги в боротьбі з комунізмом, якщо вони не закріплені, мають скороминучий характер.

Отже для Совєтів виникає небезпека, що Захід може прийти до висновку про потребу закріплення тих осягів. Тоді становище може змінитися не на користь Москви.

В холодній війні у минулому було так, що на морально-політичні атаки комунізму демократія відповідала лише адміністративно - економічними контрзаходами. Ця невідповідність була Совєтам вигідна, і її вони хотіли б зберігти. Та оскільки є загроза, що еміґрація цей стан може змінити, вона й тут починає бути небезпечною.

Існують, на нашу думку, ще й інші, важливіші причини, що спонукують Москву застосовувати репатріяційну форму боротьби.

Серед еміґрації є чимало людей, що закінчили совєтські високі школи, старанно студіювали комунізм та совєтську систему і знають її не гірше, як кожний один з совєтської верхівки. Серед цієї групи є й такі, що до них Кремль приглядається особливо уважно.

Послати до них „своїх" з ціян-калієвими цигарницями Кремль не зможе, та й усіх не переб'є. Отже, невтралізувати цих „генералів" можна відібранням у них армії. Загроза від цієї групи полягає ще ось у чому: Вже тепер є більше як необхідно доказів того, що разом з комунізмом у совєтській формі народилися й його невигойні внутрішні протиріччя, що є невіддільними від нього родимими плямами на його тілі. Ці внутрішні протиріччя комунізму тримають усю совєтську систему в стані перманентної кризи, що періодично загострюється. Ця криза набула тотальних всеосяжних форм і виявляється не лише в економіці совєтської держави, але буквально в усіх галузях діяльности підсовєтського суспільства: у філософії й моралі, у науці й літературі, в етиці й самій аґітації та пропаґанді.

Ця криза стала другою натурою комунізму, з нею зжилася, або робить вигляд, що не помічає її навіть совєтська верхівка. Ця верхівка не має і ніколи не матиме можливостей змінити стан, і ніякі заяви про побудову соціялізму в одній області чи республіці, групі областей чи республік, нічого не змінять. Заява Молотова про створення в СССР передумов для побудови соціялізму, який забув на той час офіційну версію, що соціялізм там уже побудовано, і постанова з цього приводу Центрального Комітету є лише невдала спроба координації шахрайства навколо байки про соціялізм.

Москва досить добре розуміє, що з часом, коли у світі з'явиться теорія про внутрішні протиріччя та кризу комунізму, комунізмові на історичному кону не лишиться чого робити. Виходячи з того кону, він, за порадою Леніна, може „гримнути дверима", але це лише підсилить безнадійність його стану.

Совєтські синьокартузники в цивільному одязі й з револьверами напоготові старанно нишпорять серед еміґрації, вишукуючи саме таких ворогів своєї системи.

Вже тепер єдиним доказом своєї правоти для Кремлю лишилося убивство. Інших доказів він не має і ніколи не матиме. Але вбивства, скільки б їх не було доконано, можуть лише тимчасово відсунути небезпеку, яка пізніше з'явиться у ще категоричнішій формі, бо соціяльна система, що її історія призначила на знесення, буде знесена, і що б та система для свого порятунку не робила, всякий її захід обернеться проти неї самої.

Ще вчора вона „закріплювала" за колгоспами землю „на віки вічні", видавала урочисто про це „грамоти" колгоспам, а сьогодні ту землю від колгоспів відбирає для утворення „аґроміст", щоб згодом відмовитись і від них. Тепер в СССР ніхто не знає, який новий фокус над населенням завтра робитиме не завжди тверезий Микита Хрущов.

Совєтська верхівка добре розуміє, що в майбутньому конфлікті вона не матиме того політично-пропаґандивного капіталу, який мала у війні останній, і з самого початку її становище буде тяжчим, як було тоді. Совєтська система, що не витримала свого першого іспиту в останній війні, в майбутньому може опинитись ще в гіршому стані, якщо для її розвалу Захід застосує належні каталізатори. Свідомість цього й змушує совєтську верхівку безперервно ставити свій шахрайський фарс під назвою „Совєтське миролюбство".

Помилки совєтів, які в останній війні вони щедро нагромаджували, не було кому тоді використати. Не уникнути помилок їм і в майбутньому, бо й сама совєтська система є помилкою історії. Але тут виникає питання: чи не допоможе еміґрація вільному світові у капіталізації ним для себе тих помилок? Ця небезпека і підказала совєтам зробити ще один замах на еміґрацію.

Там починають розуміти, як тяжко вони заплуталися у протиріччях комунізму. Шляхи до відступу небезпечні. Вони розуміють, що в паніці втечі від комунізму, якщо вона виникне, першими будуть розтоптані вони, і ймовірно своїми теперішніми відносними однодумцями.

Розуміють і прикладають неймовірних зусиль, щоб відтягти небезпеку. Покищо вони успіхів не мали. Але в таких ситуаціях відсутність виграшу означає програш.

М. Заозірний

НАШІ НАЙМОЛОДШІ АМБАСАДОРИ

Два роки тому, будучи ще в шостій клясі католицької школи св. Антонія в Вашинґтоні, Маруся Кічоровська зустрілася вперше з проблемою репрезентації нашої справи. Коли на лекції історії вчителька прочитала, що наші св. Ольга й Володимир були „жорстокі російські царі" — Маруся встала й заявила, що це неправда: не були вони російськими, а українськими князями і до того були признані святими.

Виступ Марусі був відважний, але з погляду школи — „шокінг", і вчителька цього не скривала. Адже Маруся кинула виклик авторитетові шкільної книжки і „шкільної правди", а при тому заперечила стару, загально тут прийняту і опортуністично піддержувану тезу про російськість наших князів; вкінці — назвала вона нарід, про який учительки так мало, і більшість учнів взагалі нічого не знала. Але вчителька була ліберальна: дозволила Марусі мати в школі ґутірку про українських князів Св. Ольгу й Володимира. І їй прийшлося вжити дипломатії, щоб пояснити школярам, чому можлива помилка в книжці і чому — можливо, вона сама вчила дітей не того, що зовсім згідне з правдою.

Для Марусі почалася нова проблема: задокументувати свої відважні твердження матеріялом, який ніс би вагу над шкільну книжку. Не було це легко, бо відповідного матеріялу обмаль. Але Маруся підготовилась і мала свій реферат у клясі. Його успіх був не абиякий: а найкращим доказом цього це те, що в рік пізніше, коли Маруся була вже в сьомій клясі, вчителька сама запропонувала їй повторити свій реферат про українських князів — для других учнів. Так — правда, проти шкільної книжки, була прийнята в школі св. Антонія.

Маруся може мати сатисфакцію, і їй можна щиро погратулювати відваги й успіху.

Але Марусин випадок — це напевно тільки один із багатьох, які мусять траплятися всюди там, де наші діти по школах у цій країні. Одні з них певно приймають виклик хоробро, — інші несміло, а ще інші — байдуже. В великій мірі це залежить від того, яку свідомість винесла дитина з дому, зі своєї церкви, чи зі свойого українського середовища. Але це далеко не їхня тільки справа. Адже наша шкільна дітвора — це сотні наших амбасадорів „доброї волі" і правди — на преважливому відтинку. Не можна забувати, що вже від народної школи починається формування основних понять американської молоді — майбутніх громадян і провідників — про „велику Росію" на цілому сході Европи, про Ольгу й Володимира і других — як російських князів, про Київ як російське місто, і Дніпро — російську ріку, про цілу нашу землю як „південь Росії" і нашу мову, як російський діялект. І не тільки велика книжка професора університету, але й ці тисячі шкільних підручників ширять відомості про нашу батьківщину. Силою обставин — на сторожі правдивости цих відомостей можуть і мусять стояти молоденькі хлопці й дівчата — школярі. Яка шкода, коли стоятимуть байдужно; яка значна користь — коли стоятимуть так хоробро, як ось Маруся Кічоровська. В тому належиться їм наша увага і наша поміч.

юст.

КУЛЯВИЙ СОНЕТ

Як прийде осінь тиха, сумовита,
І вбере поле жовтою травою,
Земля затужить за леготом літа,
Затужу за тобою...

Як прийде осінь тиха, сумовита,
І все овіє тихою тугою,
Земля застогне сумна, в скиби
[зрита, —
Затужу за тобою...

А як прийдуть зими беззвіздні
[ночі,
Повні тривоги, ожидання й болю
Як студінь стисне чорну землі
[груду...

Забуття тінню вкрию твої очі —
Як забіліє сніг на моїм полі —
...Може забуду!..

СТ. ЧАРНЕЦЬКИЙ

Д-р Григор Лужницький

АРАБСЬКІ КУПЦІ ПРО СТАРУ УКРАЇНУ

(2)

Немає сумніву, що усі описи арабських купців чи подорожників тодішньої Руси-України, мали головно на меті інформувати купецький світ Сходу, про цю країну „русоволосих" людей, „дуже багату", нарід якої говорить „чужими мовами", бо як пише Ібн Хордадбеґ, часто перекладачами арабських купців були русичі. І коли ми, познайомилися ближче із цими описами Руси, виберемо найцікавіші для нас моменти, тодішня Русь-Україна, бачена очима арабсько-жидівських купців (бо майже усі тодішні арабські купці, які переїжджали землею українською, були жидами з походження) представляє такий образ:

Земля русичів багата й [illegible], [illegible] земля і ріки. А в ріках живуть „водні коти" (тобто видри), гладенькі хутро яких дуже цінне і за яким дуже питають. І чоловіки й жінки у русичів милі й гостинні і коли пошануєте їх, то вони вас пошанують. Коли б котрийсь з них зневажив слугу або дитину другого, то його жде велика кара: йому відбирають усе, що він посідає; а коли він є убогий, то тоді продається в неволю його діти, коли б він не мав дітей, то тоді його самого. І проданий так довго перебуває в неволі, аж поки його хтось не викупить.

— Коли ж хтось з русичів є у зв'язку торговельнім з чужинцем і збанкрутує, то чужинець пошкодований не буде: бо продається в неволю його жінку, діти, садибу а навіть і його самого, щоб можна було віддати чужинцеві весь довг.

— Коли ж русичеві народиться син, то дбають про нього, аж поки він не дозріє. А як виросте він, тоді дають йому лук і стріли й кажуть йому: йди й думай сам про себе. І виходить (цей син) з дому і є вже чужий для своєї рідні.

— Дочки ж їх, дівчата, ходять з відкритими головами, так що кожний їх може бачити. А коли комусь подобається котрась з дівчат і він закине їй намітку на голову, то тоді стає вона його жінкою.

— Є у них чарівники й чарівниці, яким вони дуже вірять. І вужі слухаються цих чарівниць і часто ці вужі (так вірять русичі) висисають молоко у корів.

— Сіють вони головно просо а п'ють напій, що його роблять з меду. Жнива у них є великим святом, полученим з різними обрядами.

— Люблять вони дуже співати й танцювати й мають різні музичні інструменти, як гуслі, лютні й флейти.

— Жінки (замужні) у них у великому пошанівку й за зневагу їх карається суворо.

Є ще чимало інших подробиць, відомих уже українській науці, як похорони — палення покійних, подружі взасмини, характеристика невільників-слов'ян і т. ін. І коли ми усі ці вістки порівняємо чи то із пізнішою „Руською Правдою", чи з „Уставом" кн. Ярослава або з етнографічними записами, побачимо, що вони є безумовно згідні з тодішньою дійсністю і в автентичність їх годі сумніватися. І тому незвичайно цікавими являються дві вістки, які теж повинні бути автентичні, хоч і походять із т. зв. молодих джерел (Абу Гамід аль Андалюзі, який помер 1170 р.) тобто з XII ст. Абу Гаміда цікавлять в першу чергу звичаї і правна система тодішньої Руси-України а маючи свою рідню в тодішній Угорщині й їдучи туди, він описує звичаї і тодішньої галицької Руси, бо Перемишль був тоді вузловою точкою шляху із України в Угорщину (про що він і згадує).

Ці дві вістки, а саме палення чарівниць, чи радше може т. зв. Божого суду, й стан християнства на тодішній Руси-Україні вимагають пильнішої нашої уваги.

— Щодвадцять років — пише Абу Гамід — бувають у них чари, що їх творять старі жінки. З цього то приводу бувають (серед людей) великі замішання. Беруть вони отже старих жінок, які находяться в їхній країні і в'яжуть їм руки й ноги. А мають вони (в своїй країні) велику ріку. До цієї ріки вкидається цих жінок і ту, яка вийде на поверхню води, уважають чарівницею і її палять а ту, яка занурюється у воду, вважають не чарівницею і пускають її на волю".[8]

І далі: — „Всі вони (слов'яни) є несторіянськими християнами".

Дотеперішні студії минулого Руси-України вказували на те, що як з одного боку палення чарівниць (чи проби заліза й води) було дуже рідкими випадками (тобто не повторялися, як пише Абу Гамід „що двадцять років"), так з другого боку, т. зв. Божі суди почалися щойно в XIII ст.[9] Виглядало б отже, на основі вістки Абу Гаміда, що „пробу води" треба би пересунути щонайменше на 100 років раніше.

Також вістка про „несторіянське християнство" на Руси-Україні в XI ст. вимагає глибоких студій.[10] Ледве чи можна погодитися в тому напрямі із твердженням польських учених,[9] що вістка про „несторіянське християнство" на Руси-Україні зродилося на „непорозумінні". Мовляв, Абу Гамід хотів тут ствердити, що християни на тодішній Руси-Україні були відлучені від Вселенської Церкви і, як православні, виступали проти католиків (і це було впливом „ворожих настроїв місцевої людности"), а що тодішні арабські письменники знали головно дві християнські секти — Несторіянів і Якобітів, то тому назвали „місцеву православну людність" несторіянами.

Це твердження не видержує критики, бо як відомо з історії нашої Церкви, справа малася якраз навпаки.[11] Акцію протиримську у Києві вело тільки вище духовенство візантійського походження, а якщо взагалі можна говорити про „місцеву людність" того часу, то вона була безумовно проримської орієнтації і на це є у нас історичні докази.

Натомість, коли ми приглянемося ближче — на жаль досі ще зовсім не опрацьованій ділянці в українській науці — зв'язкам Руси-України з Хорезмом, багатою і сильною державою, яка лучила в собі дві старі культури Середнього Сходу і Східньої Европи (а про Хорезм згадує теж багато Абу Гамід), то побачимо, що не тільки можливим є, що „несторіянські християни" були на наших землях, але й певним є, що несторіянство прийшло на Русь із Хорезму, так як і невдала спроба могамеданства, про яку читаємо під р. 986 у нашій хроніці „Повість временних літ". Вістку нашого літопису потверджує інший арабський подорожник, Аль-Марвазі, який згадуючи руського „короля В. ляд. міра" (кн. Володимира Вел.) пише виразно, що в справі прийняття могамеданської віри, кн. Володимир вирішив порозумітися з Хорезмом, звідкіля прислано йому місіонарів.[12]

Як бачимо, на основі тільки арабських джерел, справа першого християнства на Україні не була така проста, як би воно на вид здавалося і вона ще жде своїх дослідників. Немає сумніву, що наукова аналіза інших чужинних джерел того часу, кинула б може більше світла на умови й обставини, серед яких жила й росла в силу стара українська Княжа Держава.

Але так як тепер і — на жаль — як і досі, впродовж цілої історії України, важливі проблеми історії і культури України розв'язується... без участи українців.

(Кінець)

[8] Левіцкі. Славія Антіква, я. в. ст. 142 і дальше, 146, 148-149.

[9] Niederle, Slovanské starozitnosti I, 217. І. Крипякевич, українське життя в давні часи, Львів 1933.

[10] В цьому напрямку є дуже цікаві студії о. д-ра Ір. Назарка ЧСВВ „Св. Володимир Великий", ЗЧСВВ, Рим 1954 і о. д-ра І. Нагаєвського „Кирило-Методіївське Християнство в Русі-Україні", ЗЧСВВ, Рим 1954. Нові погляди на цю справу о. Нагаєвського потверджує найновіша праця видана в Лондоні й Ню Йорку 1954 р. The Origin of Russia by Henryk Paszkiewicz.

[11] Пор. мою працю „Українська Церква між Сходом і Заходом", Филаделфія 1954. ст. 27. Тамже ж і мапка Хорезму.

[12] Sharaf al-zaman Tahir . . . Translation by V. Minosky, London 1942, 35-36. T. Lewicki, Świat słowiański, Slavia Antiqua II, 2, 1950, 371.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 23-го до 27-го ТРАВНЯ 1955 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ" В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(3)

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНСОЮЗУ

(З контролі, переведеної в Джерзі Сиτі, Н. Дж., в домі УНСоюзу, в днях від 16 до 21 травня 1955 р.)

Д-р В. Галан дав наступний звіт від Головної Конттрольної Комісії УНСоюзу:

Пане Предсідннку, Шановні Пані і Панове, члени Головного Уряду УНС!

Головна Контрольна Комісія УНСоюзу уконституювалась на своїм першім засіданні дня 16 травнє 1955 р. в такий спосіб:

Д-р Володимир Галан — предсідник, інж. Степан Куропась — заст. предсідника, Іван Іванчук — секретар, Петро Кучма і інж. Володимир Коссар — члени.

Після переведення основної контролі та переглянення усіх книг, бондів та всього майна УНСоюзу, Контрольна Комісія стверджує, що всі приходи і розходи правильно внесені у відповідних книгах. Інвестиції в бондах, морґеджах та членських позичках приносять належні зиски і не виказують великих залеглостей.

Контрольна Комісія вважає за свій обов'сзок звернути увагу Головного Уряду УНСоюзу на такі справи:

1. Приміщення бюр УНСоюзу п. ч. 81-83 Гренд Ст., Джерзі Сиτі, Н. Дж., є вже замалим, перевантаженим і невідповідним до зросту і поваги нашої організації. Нове і більше приміщення є конечно потрібним для збільшення видатности праці урядовців і престижу самої організації.

2. Внутрішня адміністрація наладнана назагал добре і задовільно.

3. Фінансовий Відділ інвестує наші ощадності переважно в добрих бондах. Для зв'язку з нашим громадянтвом, як і піднесення відсотків на наших інвестиціях, було б побажаним звернути увагу на інвестиції в морґеджах II сперщу хоч би в тих громадах, де є більші скупчення наших людей. Самозрозуміло, що морґеджі мусять відповідати всім законним вимогам, але вони були б рівночасно помічними в приєднуванні нових членів.

4. Кергонксон коштує нас дотепер поверх 300,000 дол. — коли врахувати підсотки від інвестицій та деякі адміністраційні видатки, які тепер ведеться на загальну адміністрацію УНСоюзу. Контрольна Комісія не бачить виглядів, щоб різні недобори могли зменшитись у найближчих роках. Було б побажаним почути від Екзекутиви плян праці на майбутнє, зокрема плян будови дому для старших та табору для молоді.

5. Членство УНСоюзу (дорослі члени) в останньому році виказує недобір. Контрольна Комісіє вважає цей стан незадовільним, який вимагає від усіх урядників УНСоюзу, зокрема від Екзекутиви, рішучого діяння.

6. Громадські зв'язки: а) Контрольна Комісія стверджує, що зв'язок УНСоюзу з нашою політичною організацією УККА не дав тих наслідків для нашої організації, які були б рівновартні тим фінансовим і культурним вкладам, які дав УНСоюз в цю організацію. Деякі члени УККА, які не вложили майже нічого в цю організацію, використовували це форум для своїх користей, а УНСоюз ніс майже всю відповідальність за працю цієї організації.

б). Зв'язок із Злученим Українським Американським Допомоговим Комітетом був краще наладнаний і там поміч УНСоюзу була як слід зазначена. ЗУАДК розсилав усім новоприбулим іміґрантам інформативну літературу та заохочував вступати в ряди цієї організації, яка започаткувала допомогу скитальцям на американському континенті. Контрольна Комісія вважає, що УНСоюз повинен бути репрезентований в цих двох наших загальних організаціях — себто УККА та ЗУАДК, але в такому вигляді, щоб усе і всюди було виразно зазначено, що УНСоюз заступає народоправну ідеологію, яку так світло заступав на сторінках нашого органу „Свобода" довголітній її головний редактор, славної пам'яти д-р Лука Мишуга.

7. Скарги. — Контрольна Комісія УНСоюзу розглянула одиноку скаргу, яка вплинула до Комісії, і одобрила становище Екзекутиви в цій справі.

Подаючи до відома Хвальної Управи оці завваги Головної Контрольної Комісії, ми певні, що Високі Збори розглянуть та вирішать порушені контролею проблеми для добра УНСоюзу та цілого нашого народу.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

від 1-го січня до 31-го грудня 1954 р.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ

В день 1-го січня 1954 р. було повнолітніх членів	49,807
Прибула за 12 місяців	3,535
Разом	53,342
Відійшло за 12 місяців	3,821
Остало	49,521
Значить, що за останній рік У. Н. Союз зменшився в повнолітних членах на	286

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

В день 1-го січня 1954 р. було всіх дітей	20,414
Прибуло за 12 місяців	2,528
Разом	22,942
Відійшло за 12 місяців	1,990
Остало	20,952
Молодечий департамент збільшився за останній рік на	538
Оба департаменти разом мають членів	70,473

РУХ ПОВНОЛІТНИХ ЧЛЕНІВ ЗА 1954 РІК:

З початком січня 1954 р. було повнолітних членів		49,807
У 1954 році:	прийнято нових	1,717
	прийнято з переступними листами	703
	прийнято з інших кляс	170
	прийнято насово	945
	Разом	53,342
У 1954 році:	суспендовано	1,530
	відійшли з переступними листами	752
	відійшли до інших кляс	153
	відійшли зо зворотом у готівці	534
	відійшли на безплатне продовження	28
	відійшли на виплачене забезпечення	8
	відійшли з виплаченим забезпеченням	334
	померли	482
	Разом	3,821

Віднявши 3,821 від 53,342, дістанемо загальне число повнолітних членів з кінцем грудня 1954 р. — 49,521

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ БУЛИ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ В ТАКИХ КЛЯСАХ:

В старому роді забезпечення	202
В забезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	690
В забезпеченні платнім по смерти з вкладками впродовж 20 років	15,820
В забезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	10,914
В забезпеченні платнім по смерти з вкладками до 65 років життя	253
В забезпеченні платнім за життя з вкладками до 65 років життя	342
В новім забезпеченні на ціле життя для нових членів	11,351
В новім заббезпеченні на ціле житя для старих членів	9,949
Разом	49,521

РУХ ЧЛЕНІВ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ЗА 1954 РІК

З початком січня 1954 р. було всіх дітей членів		20,414
У 1954 році:	прийнято нових	1,709
	прийнято з переступними листами	237
	прийнято з інших кляс	120
	прийнято наново	462
	Разом	22,942
У 1954 році:	суспендовано	1,054
	відійшли з переступними листами	289
	відійшли до повнолітних членів	148
	відійшли до інших кляс	116
	відійшли на безплатне продовження	3
	відійшли зо зворотом у готівці	165
	відійшли з виплаченим забезпеченням	198
	померли	17
	Разом	1,990

Віднявши 1,990 від 22,942, дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1954 року — 20,952

ДІТИ БУЛИ ЗАБАЗПЕЧЕНІ В ТАКИХ КЛЯСАХ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

У клясі 1-ій на $ 500	3,008
У клясі 2-ій на $ 400	677
У клясі 3-ій на $ 100	1,833
У клясі 4P на $ 250	180
У клясі 4P на $ 500	4,110
У клясі 4P на $1000	1,971
У клясі 4P на $2000	1
У клясі 5E на $ 250	297
У клясі 5E на $ 500	5,014
У клясі 5E на $1000	1,867
У клясі 5E на $2000	1
У клясі 6C на $ 500	1,231
У клясі 6C на $1000	747
У клясі 6C на $2000	3
У клясі 6C на $3000	1
У клясі P65 на $ 500	8
У клясі P65 на $1000	2
У клясі E65 на $1000	1
Разом	20,952

Маючи на увазі, що з початком 1954 р. було всіх активних повнолітних членів і дітей 70,221, а знова з кінцем 1954 р. те загальне число виносило 70,473, загальний приріст членів за 1954 рік виносить 252.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО КАСИРА

ЗА ЧАС ВІД 1. СІЧНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1954 Р.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ:

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
Січень	$ 266,794.31	Січень	$ 108,276.52
Лютий	171,772.67	Лютий	86,691.60
Березень	244,132.56	Березень	192,095.70
Квітень	497,709.62	Квітень	439,411.29
Травень	163,533.46	Травень	393,219.70
Червень	317,694.67	Червень	313,876.11
Липень	232,636.60	Липень	244,511.73
Серпень	196,743.60	Серпень	152,129.14
Вересень	707,674.79	Вересень	721,064.26
Жовтень	293,271.67	Жовтень	415,135.99
Листопад	217,528.79	Листопад	216,278.68
Грудень	395,183.62	Грудень	424,779.85
Разом	$3,704,676.36	Разом	$3,707,470.57

ПРИХІД:

На прихід склалися ось такі позиції:

З місячних вкладок від членів	$1,444,797.24	$1,444,797.24
Відсотки від бондів	364,661.95	
Відсотки від морґеджів	28,438.60	
Відсотки від членських позичок	12,364.98	
Відсотки з банків	317.84	
Заробок на бондах	11,269.38	
Чинш від реальностей в Джерзі Сиτі	43,061.50	
З переносу на заплату відсотків від інвестицій на реальностях в Кергонксон, Н. Й., до запомогового фонду	3,000.00	
Надвишка при виміні канад. валюти	755.43	
Разом від інвестицій		463,869.68
Сирітські части	5,033.51	5,033.51
Приходи друкарні і книгарні	214,047.89	214,047.89
Жертви і вкладки на Захист-Сирот.	1,001.99	
Приходи на реальностях в Кергонксон	72,154.81	73,156.80
Зворот позичок до народного фонду	155.06	
З продажі книжок в англійській мові	11.25	
Разом звороти і з продажі книжок		166.31
Відзнаки і платничі книжечки	20.56	
З переносу резерви за переписаних членів з молод. деп.	2,705.59	
З переносу інших фондів за членів молодечого департаменту	204.54	
З переносу резерви за старших членів при виміні грамот	780.00	
Зворот виплаченої нагороди відділовим секретарям	19,188.91	
Зворот виплаченої нагороди за нових членів з молод. деп.	6,182.30	
Зворот виплаченої нагороди предс. і касирам з молод. деп.	1,352.50	
З переносу федерального податку за помічні сили	8,479.91	
З переносу стейтового податку за помічні сили	369.55	
Уневажнені грошеві і інші звороти	1,250.52	
Уневажнені виплати нагород і дивід.	51.50	
З переносу резерви за суспенд. членів	14,940.72	
Зворот конвенційних коштів з конвенційного до адміністраційного фонду	3,866.11	
Разом інші звороти		59,392.80
Інвестиції:		
Продаж і сплати бондів	1,338,434.86	
Сплати морґеджів	54,261.89	
Сплати членських позичок	40,277.77	
Підвищено вартість інвестицій в бондах	1,956.85	
З переносу на обниження вартости інвестицій в бондах	6,380.76	
З переносу на обниження вартости інвестицій в реальностях	2,900.00	
Разом з інвестицій		1,444,212.13
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р. (в тому прихід „Свободи" $214,047.89)		$3,704,676.36

РОЗХІД:

Виплати з посмертного фонду нових родів обезпечення	$ 638,098.48	
Виплати з посмертного фонду старого роду обезпечення	7,799.41	
Виплати з адміністраційного фонду (в тому є включені розходи „Свободи" $208,846.52)	539,855.72	
Виплати з конвенційного фонду	108,643.48	
Виплати з фонду допомогового	37,195.97	
Виплати з фонду народного	12,974.68	
Виплати з фонду резервового	11.04	
Виплати з фонду сирітського	4,236.26	
Виплати з фонду обезпеки інвестицій і смертности	7,000.00	
Виплати з фонду Захисту-Сиротинця на реальностях в Кергонксон	79,388.69	
Разом		$1,435,203.73
Інвестиції:		
Інвестовано в бондах	2,089,109.97	
Інвестовано в морґеджах	127,500.00	
Позички членам	35,310.18	
Інвестовано в реальностях	20,346.69	
Разом інвестовано		2,272,266.84
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.		3,707,470.57

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1953 р. осталася	$ 277,022.05
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р. (в тому $214,047.89)	3,704,676.36
Разом	$3,981,698.41
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р. (в тому $208,846.52)	3,707,470.57
Готівка з кінцем 31. грудня 1954 р. остається	$ 274,227.84

БІЛЯНС:

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 274,227.84	Посмертний фонд нових родів забезпечення	$13,392,711.30
Морґеджі	652,617.13	Адміністр. фонд	171,836.26
		Конвенц. фонд	8,312.64
Бонди	12,486,624.73	Запомоговий фонд	225,361.59
		Народний фонд	13,944.37
Позички членам	306,420.10	Посмертний фонд старого роду забезпечення	67,296.85
Реальності	317,328.06	Резервовий фонд	18,648.89
		Сирітський фонд	104,594.63
Друкарня	10,543.79	Фонд обезп. інвестицій і смерти.	37,267.61
		Фонд Захисту-Сиротинця	7,787.51
Разом	$14,047,761.65	Разом	$14,047,761.65

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
Січень	$ 42,423.72	Січень	$ 4,456.56
Лютий	31,799.72	Лютий	7,352.96
Березень	49,399.97	Березень	38,178.30
Квітень	78,682.45	Квітень	93,082.75
Травень	50,108.72	Травень	87,602.79
Червень	37,020.78	Червень	8,530.93
Липень	39,115.80	Липень	64,903.99
Серпень	34,432.72	Серпень	11,819.58
Вересень	89,661.50	Вересень	110,253.54
Жовтень	71,094.04	Жовтень	36,602.78
Листопад	92,742.15	Листопад	83,515.25
Грудень	105,233.79	Грудень	157,461.39
Разом	$721,715.36	Разом	$703,760.82

ПРИХІД:

На прихід склались ось такі позиції:

З місячних вкладок від членів	$383,220.75	$383,220.75
Відсотки від бондів	64,890.85	
Відсотки від морґеджів	2,487.31	
Відсотки від членських позичок	184.33	
Заробок на бондах	4,905.44	
Надвишка при виміні канад. валюти	5.56	
Разом з інвестицій		72,476.49
З переносу федерального податку за помічні сили	2,750.22	
З переносу стейтового податку за помічні сили	106.68	
Разом з переносів		2,856.90
Інвестиції:		
Сплати і продаж бондів	236,328.19	
Сплати морґеджів	23,038.10	
Сплати членських позичок	2,487.63	
Підвищено вартість інвестицій в бондах	348.11	
З переносу на обниження вартотси інвестицій в бондах	959.19	
Разом з інвестицій		263,161.22
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.		$721,715.36

РОЗХІД:

Виплати з посмертного фонду	$ 65,622.57	
Виплати з адміністраційного фонду	68,856.18	
Разом		$134,478.75
Інвестиції:		
Інвестовано в морґеджах	9,500.00	
Інвестовано в бондах	556,916.74	
Позички членам	2,865.33	
Разом інвестовано		$569,282.07
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.		$703,760.82

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1953 р. осталася	$ 39,473.35
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.	721,715.36
Разом	$761,188.71
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.	703,760.82
Готівка з кінцем 31. грудня 1954 р. остається	$ 57,427.89

БІЛЯНС:

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 57,427.89	Посмертний фонд	$2,305,651.02
Морґеджі	45,491.26	Адміністраційний фонд	56,602.82
Бонди	2,253,774.74		
Позички членам	5,562.95		
Разом	$2,362,256.84	Разом	$2,362,256.84

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ

Майно старших членів з кінцем 31. грудня 1954 р.	$14,047,761.65	
Майно Молодечого Департаменту з кінцем 31. грудня 1954 р.	2,362,256.84	
Загальне майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 31. грудня 1954 р.		$16,410,018.49
Активи не втягнені до загального мастку		
Відсотки від морґеджів, відсотки від бондів і відсотки від членських позичок платні в 1955 році (accrued)	$133,735.03	
Залеглі місячні вкладки з відділів не більше як 60 днів платні з кінцем 31. грудня 1954 року	18,058.44	
Рахунки платні друкарні і книгарні за праці, друки, оголошення і т.п.	2,595.60	
Разом не втягнені активи		154,389.07
Разом майно старших членів і молодечого департаменту і не втягнені активи до загального майна		$16,564,407.56
Обниження актив:		
Рахунки платні за праці, друки, оголошення і т.п.	$ 2,595.60	
Друкарня	10,543.79	
Разом не втягнені активи		13,139.39
Загальне майно У.Н.С. з кінцем 31. грудня 1954 р.		$16,551,268.17

ОТСІ ВІДДІЛИ ДОВГУЮТЬ ВКЛАДКИ З КІНЦЕМ 31. ГРУДНЯ 1954 Р.

Відділ:	Сума:	Відділ:	Сума:
12	$ 81.31	382	$ 25.43
50	86.25	385	510.04
61	102.63	402	58.60
68	27.76	412	139.79
73	120.53	415	36.15
82	81.29	418	112.17
92	58.42	419	48.48
110	21.51	423	2,460.00
112	347.37	429	70.37
114	395.29	432	5,007.59
141	148.50	440	7.15
157	15.64	442	123.28
164	421.90	444	281.57
165	133.07	452	166.62
194	1,857.26	458	559.00
203	184.94	459	190.93
251	1,070.11	463	17.31
257	210.69	465	506.65
312	137.01	468	335.27
329	10.83	473	1,734.90
341	955.03	475	112.80
346	11.64	485	73.91
348	593.93	497	291.49
356	429.62	499	67.95
368	58.01	500	6.87
378	24.00	Разом	$20,528.86

Менше вкладки платні згори за членів в 1955 році	2,470.42
Сума місячних вкладок до зарекордовання до признаних актив	$18,058.44

В загальній сумі майна У. Н. Союзу є втягнені 225 невиплачених сирітських частей разом з відсотками $104,594.63.

Крім вище наведеного звіту Головна Контрольна Комісія стверджує, що з кінцем 31. грудня 1954 р. остає невиплачених 16 посмертних запомог на суму $9,992.47 і 62 виплатних ендавмент на суму $13,279.71. Їх невиплачено досі з браку відповідних документів потрібних до виплат.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ОРГАНУ „СВОБОДА".

Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.	$214,047.89
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1954 р.	208,846.52
Остає надвишка	$ 5,201.37
Готівка з кінцем 31. грудня 1953 року осталася	3,150.88
З кінцем 31. грудня 1954 року остається готівка	$ 8,352.25

Повища готівка є вже включена до адміністраційного фонду і є зачислена в загальному майні У. Н. Союзу.

ВИТЯГ ЗО ЗВІТУ АКТЮАРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Смертність старших членів в 1954 році була 69.2%, а молодечого департаменту 9.5%. Разом обох департаментів 64.4%.

Оцінка грамот обох департаментів в 1954 р. 127.2%. Інвестиції У. Н. Союзу принесли до посмертних фондів 3.08%.

ЗАГАЛЬНИЙ ПРИРІСТ МАЙНА ЗА 1954 РІК.

Майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 1954 року	$16,410,018.49
Майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 1953 року	15,258,377.64
Приріст майна обох департаментів за 1954 рік	$ 1,151,640.85

Головна Контрольна Комісія У.Н.С. перевела в днях 16—21 травня 1955 основну і докладну контролю діловодства, майна і організаційного життя та отцим стверджує, що діловодство є у взірцевому порядку, майно є добре ульоковане і приносить задовільні відсотки. Організаційне життя виказує нормальний зріст членства та йде здоровим руслом до світлої будучности УНС.

Джерзі Сиτі, Н. Дж., дня 21. травня 1955.

Володимир Галан, предс.; Степан Куропась, Іван В. Іванчук, Петро Кучма, В. Коссар.

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА Д-РА В. ГАЛАНА

Пане Предсіднику, ВПоважані Пані і Панове!

Після вибору мене на пост головного контролера У. Н. Союзу, я продовжував безперервно місцеву працю, як голова Окружних Відділів, разом з головною радною, панею Оленою Штогрин, та з відділовими урядниками. Ми відбули кількакратно окружні збори всіх Відділів, окремі збори секретарів, і старалися піднайти нового місцевого організатора.

На доручення головного Предсідника, я оглянув військові бараки в Лебанон та Скрентон, Па., і разом з п. Галичином і ред. Драганом ми оглянули будинки у Форт Монмавт, Н. Дж., які мав закупити ЗУАДК для дитячого ттабору за „Союзівці". Ці бараки показались непридатними, і тепер перед нами проблема розбудови такого табору з рамени УНС. Це дуже важлива справа, бо такі табори не тільки будуть виховувати нашу молодь, але вони теж притягнуть її батьків до „Союзівки".

За весь рік я не мав ніяких спеціяльних доручень від Головної Екзекутиви, крім участи в похоронах головного редактора „Свободи", д-ра Л. Мишуги. У зв'язку з цим мушу ствердити, що й цю подію використали противники УНСоюзу, щоб поширювати клевети на пок. д-ра Мишугу та на УНСоюз і представляти нашу організацію — зокрема перед навоприбулими, які не знають минулих подій — у зовсім чорному світлі. Саме тому на окремих поминках у Филаделфії з нагоди 40 днів смерти пок. д-ра Л. Мишуги, я вважав за вказане заявити, що в ЗДА не було ніякої церковної боротьби, але була боротьба за певні громадські ідеали, які заступав і заступає УНСоюз і його орган „Свобода". Я навів приклад, що коли два роки тому появилася критична стаття відносно праці і виступів єпископа Іванча, то деякі часописи закидали „Свободі" — як вона сміє виступати проти католицького єпископа. Але сьогодні, по двох роках, немає, здається, такої української газети, яка сказала б, що „Свобода" поступила тоді неправильно. Навів я цей інцідент тому що по всіх наших громадах йде кампанія підшептів проти УНСоюзу дуже часто в непристойній формі, і проти цього треба нам зайняти рішуче становище, якщо УНСоюз має надалі залишитись провідником української іміґрації в Америці.

Після моїх сил я все і всюди старався ширити народоправні ідеї УНСоюзу та ставити членство в цій організації на першому місці. Як голова місцевого Відділу УККА — зокрема, як голова Об'єднання б. Вояків Українців в Америці — та як Екзекутивний Директор ЗУАДК-у, я старався проводити в ділянці Суспільної Служби — праці над нашою молоддю та Домом для старших віком. Хочу висловити надію, що на цих нарадах знайдемо розв'язку усіх наших проблем, зокрема тих, які порушила Контрольна Комісія. Бо від належної розв'язки цих питань залежатиме у великій мірі дальший розвій нашої організації.

Д-р Володимир Галан.

ЗВІТ ГОЛ. КОНТРОЛЕРА ІНЖ. СТЕПАНА КУРОПАСІ

ВП. Пані і Панове!

Теперішня каденція головних урядників УНСоюзу зачинається з днем закінчення Конвенції у Вашингтоні, дня 5-го червня 1954 р. Отже, всього 6 місяців. Звітовий час короткий, а радше сказати, перетятий конвенцією вдвоє. Тому й звіт мій короткий, бо не хочу оперувати давно обтріпаними фразами про абстрактні речі, якими можна заповнити кілька сторінок друку.

Наведу факти: Займався я упорядкуванням відносин у 123-му Відділі, якого я тепер є предсідником, бо бувший предсідник і організатор, п. Д. Біленький, оставив його в пожалування гідним стані. Сьогодні, цей Відділ має доброго секретаря в особі п. Т. Носієвича, є упорядкованим і зростає

чисельно. На припоручення Головної Канцелярії полагодив я непорозуміння в 220-му Відділі на Савт Сайді. Їздив до кількох міст стейтів Іллиной і Висконсин, таких як Елдзін, Ракфорд, Медисон, шукати там членів для УНСоюзу. У всіх тих містах є досить українців, і треба побути там кілька днів, а то й тижнів, щоб зареєструвати таких відданих справі, яким є теперішній п. Микола Ткачук. Згадані терени — це майбутні колонізаційні простори УНСоюзу в нашому районі, бо по сімох товстих роках прийшли вже біблійні сім худих років, і за членами треба тепер іти зовсім так, як сказано в писаннях Старого Завіту. Магомет мусить прийти до гори, бо гора до нього не прийде!

Інж. Степан Куропась.

ЗВІТ ПОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА І. ІВАНЧУКА!

Вельмишановні Головні Урядовці!

По чотирьох роках моєї відсутности я знову повернувся до Головного Уряду на тую саму позицію головного контролера, завдяки делегатам 23-ої Конвенції. А спонукала мене до кандидатури минула і сучасна історія УНСоюзу. Бо незаперечним фактом є те, що УНСоюз — являється фундаментом, на котрім побудована в переважаючій більшости суспільна структура української спільноти в Америці. Від УНСоюзу починається розвій релігійного, культурного і політичного життя. Бо тільки Відділи УНСоюзу почали будувати наші перші церкви і народні доми в Америці. Я також переконаний, що по короткім часі минуться всі політичні середовища, а останеться тільки УНСоюз, щоб надалі нести поміч українському народові, в його боротьбі за волю. Ця місія, яку УНСоюз має виконати в маюбутньому, спонукала мене вернутися до Головного Уряду УНСоюзу.

Щодо моєї праці в користь УНСоюзу, то я виконував цю працю в моїй місцевості навіть тоді, коли не був головним урядовцем. Як відділовий секретар, я записав 10 нових членів до УНСоюзу та виконував обов'язки секретаря.

Разом з головним радним, п. В. Дідиком, ми скликали збори сімох Відділів у жовтні 1954 р., на яких відповідали на запити, пояснювали та заохочували відділових урядовців до організування членів. Другі такі збори скликані на 27-го лютого 1955, як жалібне засідання для вшанування сл. п. д-ра Луки Мишуги. На цім зібранні я переповів усю працю, що її сл. п. д-р Мишуга вложив у розвій УНСоюзу, українського суспільства, як провідник і редактор „Свободи". Головний радний п. Дідик також забирав слово в цій справі.

На цих зборах, як і на попередних, була обговорена справа сталого організатора в Дітройті і була порушена справа активізації нашої союзової молоді. Була теж передискутована справа висилки нашої молоді на „Союзівку".

На припоручення Головної Екзекутиви, я був приявним на річних зборах Відділу ч. 94 в Гемтремк і полагодив всі спірні справи.

Поза працею в користь УНСоюзу, я брав активну участь в Дітройтськім Відділі УККА, як його голова, так, як це є в традиції УНСоюзу, що головні урядовці повинні брати активну участь в громадських справах. І тут ствердужую, що на цім потерпів УНСоюз тому, що не стає сили й часу, щоб працювати в обох організаціях. Тому я переконаний, що як головні, так і відділові урядовці повинні вперше працювати для УНСоюзу, а лише по можливості допомагати іншил установам.

В додатку, я теж є містопредсідником Української Американської Культурної Фундації та її співтворцем. Ця Фундація започаткувала виклади української мови на Вейн Університеті, що почнуться цієї осени.

В американській політиці я був теж активний як республіканський делегат з мойого „прісинкту". Я був теж активним членом в Українськім Союзовім Домі в Товаристві Українських Університетських Абсольвентів.

Як головний контролер, разом з іншими контролерами, я перевів контролю майна і діловодства УНСоюзу перший раз у цій каденції. Стверджую те саме, що висловив голова Контрольної Комісії, що нам треба серйозно застановитись над тими ділянками, які тепер припинились. Дякую за терпеливість.

І. Іванчук

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ПЕТРА КУЧМИ

Вельмиповажані Пане Голово і Шановні Головні Урядовці УНСоюзу!

Мій поконвенційний звіт за рік 1954 буде звучати відмінно від звітів за попередні роки, коли я звітував про задовільні успіхи на організаційнім полі.

Ми навчились іти скорим темпом, а натрапивши на перешкоду, замість холоднокровно усунути її, попадаємо в зневіру. Вернувшись з 23-ої Конвенції, ми застали не дуже симпатичний настрій серед членства, бо кожний член слідкував за перебігом конвенції і виробляв собі свій осуд. Поконвенційні відгуки серед членства були критичні, і треба було багато вияснень, щоб спрямувати настрій на конструктивну дорогу.

Ще перед конвенцією можна було заввижати, що УНСоюз не зростає в членстві так, як у минулому. Це, одначе, природне явище, бо коли був масовий приплив членів, то можна сподіватися теж втрат. Нам треба подумати над способом, як заповнити ці втрати. Багато членів у моїм Відділі ч. 361 виплатили свої грамоти, але їх місця не заступлені новими членами, хоч цей Відділ приєднав 83 нових членів. Іншим відділам в Ню Йорку (130 і 204) вдалося збільшити число членів.

Рік 1954 був ювілейним роком. При допомозі головної канцелярії і головних урядовців в Ню Йоркській окрузі, нам вдалося відсвяткувати 60-літній ювілей УНСоюзу величавим концертом у Карнеґі Гол.

При помочі заступника головного предсідника п. Пізнака і головних радних пані М. Демидчук і д-ра Я. Падоха, ми зорганізували лоїздку на „Союзовий Фестин", що відбувся на „Союзівці" дня 12-го вересня 1954 р.

Я був приявним на закінченні літніх курсів на „Союзівці", і мене тішив попис нашої молоді. Віддаючи свій час на різні заклики і поради, я з охотою виконував свої обов'язки, співпрацюючи з головними і відділовими урядовцями та з громадянством міста Ню Йорку. Працюю теж як голова Українських Об'єднаних Організацій в Ню Йорку.

Петро Кучма.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА В. КОССАРА

Світла Президіє, Пані і Панове!

Останній мій звіт, як головного контролера, до річного засідання Головного Уряду був поданий в травні 1953 року. Сумаричний звіт за чотири-річну діяльність за час від 1950 до 1953 років був поданий 23-ій Конвенції. Теперішній звіт покриває діяльність за перший поконвенційний рік — 1954.

Кромі виконування прямих урядових обов'язків головного контролера в рамцях Контрольної Комісії, яка відбула контролю минулого тижня, я виконував також обов'язки організатора. Про перебрання цих обов'язків Головний Екзекутивний Комітет повідомив усі Відділи УНСоюзу в Канаді своїм обіжним листом і оголошеннями в чотирьох українських газетах в Канаді.

На протязі звітового року я відвідав в справах УНСоюзу і дав доклади у Відділах в Ст. Катеринс (ч. 472), Гемилтон ((458), Торонто (432), Содбури (439), Еспанола (440), Кенора (428), і Вінніпеґ (445). Відвідав і давав організаційні поради у Відділах в Ґримсбі (451), Ошава (464), Ніяґара он д. Лейк (468). Рівночасно відбув наради трьох Відділів (427, 468, 458) у справі збільшення активности та поширення рядів УНСоюзу. Виголосив доповіді на загальних зборах Відділів у Содбури і Вінніпеґу, а також відбув засідання зарядів у 6-ох наведених вище Відділах, де дав пояснення і відповідав на запити урядовців. Відвідав і дав інформативний доклад у містечку біля Вінніпеґу, Трансконі.

Крім цього виголосив доповідь у купецькім товаристві „Туган" і в Пласті в місті Вінніпеґу. У принагідних зустрічах нав'язував зв'язки з представниками Ліґи Визволення України, Спілки Української Молоді та інших організацій. Разом виконав 21 діянь, при чому виголосив 12 докладів.

В 1954 році присвятив багатоо часу на збільшення Відділу в Вінніпеґу та посилення позамісцевих Відділів. Вислідом цих заходів зорганізував 72 членів, які забезпечились на суму $ 97,500, з чого 60 відсотків були з нової іміґрації, а а 40 відсотків з старшої іміґрації та їхніх дітей.

Крім живого слова, вів досить обширну переписку з Відділами, і в цей спосіб держав зв'язок з ними та давав їм поради й інформації. Всіх листів до Відділів написав 35, а одержав 41. Не меншу увагу звертав на зв'язок з індивідуальними особами, які цікавилися УНСоюзом або яких я контактував та старався заінтересувати в членстві УНСоюзу. Листування було досить оживлене, бо вислав я 46 листів, а одержав 43 відповіді. Разом вислав 81 листів, а одержав 84. Кілька десятків листів, висланих до поодиноких осіб, у великій мірі зміряли до підготови творення нових Відділів у цілому а зокрема на заході Канади. Це сталося в початках цього року, коли то заложено три нові Відділи в Мус Джо, Вернон і в Вестминстері.

Коли попередніми роками я міг кожного року вміщувати статті і дописи про працю УНСоюзу на сторінках преси, то в звітовому році, крім одної довшої статті про 60-річчя УНСоюзу та кількох дрібних дописів, на більше не міг спромогтися. Причини занедбання цієї важливої інформативної і пропаґандивної ділянки були від мене незалежні.

Хочу зазначити, що в рямцях української радіопрограми Канадійської Радіовисильної Корпорації (СВС) передано дня 26 червня 1954 року на Україну вістку про Конвенцію УНСоюзу, яка відбулась у Вашинґтоні. При цьому згадаю, що ця сама СВВ передала дня 26 лютого ц. р. вістку на Україну про ювілейне відзначення 60-річчя існування і праці УНСоюзу, яке мало відбутися 3-го квітня ц. р. в Торонті.

В 1954 році, в місяці лютім, був розісланий передконвенційний обіжник за підписами трьох тогочасних головних урядовців УНСоюзу в Канаді. Обіжник був висланий до всіх Відділів у Канаді. Це був одинокий зв'язок між членами Головного Уряду в Канаді і Відділами в Канаді.

Так, як в попередніх річних звітах я звітував про допомогу культурним установам і про стипендії, виплачені Канаді з Народного Фонду УНСоюзу, так і в нинішнім звіті чую на собі обов'язок про це згадати.

Підносячи цю ділянку УНСоюзу, маю в першій мірі на увазі піддержку Вищих Освітних Курсів, які ведуться з рамені Осередку Української Культури й Освіти в Канаді. За час від 1950 до 1954 року Осередок одержав на ту ціль поважну суму $2,050. З доручення Дирекції ОУКО, висловлюю щиру подяку за цей щедрий дар-поміч для цієї важливої все-української установи, якої Музеєм, Бібліотекою і Архівом можуть користуватися всі доброї волі українці. Це меценатство УНСоюзу для високих цілей української культури і схоронища пам'яток українського народу ставить добродія — УНСоюз, в ряди тих великих осіб і установ, які відіграли незабутню ролю в схороненні української культури та її надбань і українського народу.

Як представник УНСоюзу в Селекційній комісії Манітобського університету в Вінніпеґу, яка перевіряє аплікації студентів та вибирає найліпшого з кандидатів для призначення йому стипендії, хочу зазначити, що в 1954 р. на запрошення вище згаданої Комісії прибути дня 28 червня для підбору кандидата, я не міг явитися. В той час я їхав поїздом до Вашинґтону на Конвенцію УНС. З огляду на це запрошено проф. Павла Юзика з Манітобського університету, щоб він мене заступив. Двом студентам Комісія рішила дати по $50 стипендії за задовільні успіхи в усіх університетських предметах та за виявлення спеціяльних успіхів в науці української мови, що є кредитованим предметом нарівні з мовами французькою, німецькою, російською і ін. Дотепер УНСоюз уділив на цю ціль впродовж 4 років по $100, разом $400. Цю стипендію одержало 9 студентів чи то по $50, чи по $25. В імені Університетської Стипендіяльної Комісії і студентів складаю УНСоюзові подяку і щире презнання.

Українська Вільна Академія Наук (УВАН) в Канаді одержала дотепер від УНСоюзу $650. З доручення Президії УВАН почуваюсь до милого обов'язку зложити щиру подяку УНСоюзові за уділення фінансової піддержки для видавання праць наших науковців.

Також мушу підкреслити виплату УНСоюзом пораз другий $200 для Комітету Українців Канади (КУК) як бюджетову річну суму від усіх Відділів УНСоюзу в Канаді, які стали складовою організацією КУК. Рівночасно хочу повідомити Головний Уряд УНСоюзу, що, на місце уступившого представника УНСоюзу в складу Президіяльної Ради КУК, п. М. Наконечного, став адв. С. Навроцький.

Реасумуючи цю ділянку УНСоюзу, хочу ствердити, що УНСоюз дотепер виплатив з Народного Фонду на ці високі цілі поважну суму $3,300.

Закінчуючи мій звіт за 1954 рік, хочу сказати, що передумовою кращих успіхів в зрості членства УНСоюзу є конечність на оцім засіданні Головного Уряду зробити такі рішення для добра Союзу, щоб ми могли в майбутньому році тішитися ліпшими успіхами, як це було в першому поконвенційному році, за який тепер звітуємо. Це станеться тоді, коли ми, члени Головного Уряду, поробимо такі зміни або зарядження, щоб вони могли згідно зустріти дійсність нашого положення чи нових обставин.

До виконання цього треба в першій мірі кожному з нас перебрати деякі обов'язки і виконати їх. Треба віри в себе самих, треба доброї волі, треба не боятись взяти на себе відповідальність за долю і майбутність цієї нашої великої, десятиліттями розбудовуваної нашими батьками чи дідами найбільшої української братсько-допомогової організації, що несе на собі горду назву Український Народний Союз! Так нам, Боже, допоможи!

В. Коссар.

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ, Д. ШМАҐАЛИ

ВПОВАЖАНИЙ ПАНЕ ПРЕДСІДНИКУ І ГОЛОВНІ УРЯДОВЦІ!

Впродовж конвенційного і ювілейного року, 1954-го, можна було завважити в моїй окрузі в Стейті Огайо більше оживлення і зацікавлення справами УНСоюзу, бо, приготовляючись до 60-літнього ювілею, ми теж організували нових членів.

В порозумінні із Заступницею Головного Предсідника, панею Г. Жеребняк, ми скликали до Клівленду всі Відділи в Огайо на збори, що відбулися дня 28-го березня 1954 р. На збори явилися заступники 18 Відділів УНСоюзу, які ухвалили відсвяткувати 60-літній ювілей УНСоюзу. Ювілей відсвятковано в найкращій залі в Клівленді — Поблик Авдиторіюм — дня 17-го жовтня 1954 р. З причини непогоди публіка не дописала, бо прийшло лише 1,200 осіб, зате враження з концерту були дуже гарні. По ювілейній програмі відбулися стейтові збори, на які явилися відпоручники 21 Відділу. Головний Предсідник, п. Галичин, реферував про Союзові справи і дава відповіді на питання.

На запрошення уряду 230-го Відділу в Йонґставні, я брав участь в програмі спалення морґеджу відділового будинку.

На припоручення Головного Предсідника, я перевірив недотягнення Відділу ч. 251 в Клівленді; привернення порядку забрало три місяці часу.

Складаю подяку Головній Екзекутиві, редакторам „Свободи", Ювілейному Комітетові в Клівленді і відділовим урядовцям за їхню співпрацю. В моїй окрузі по Відділах панував порядок, а відділові урядовці відносились до мене з довір'ям. Я брав теж участь в праці загальних українських організацій і установ, маючи на меті поширення доброго імені УНСоюзу.

Дмитро Шмаґала

ЗВІТ ГОЛ. РАДНОГО У. Н. СОЮЗУ, І. КОКОЛЬСЬКОГО

Вповажані Пані і Панове Головні Урядовці!

Складаю свій звіт за час від 23 Конвенції до кінця 1954 року. Наперед хочу висловити щиру подяку шановним делеґаткам і делеґатам 23-ої Конвенції за довір'я, що вибрали мене поновно головним радним.

Впродовж минулого року я не мав надзвичайних припоручень від Головної Екзекутиви. Мою урядову працю я почав негайно по Конвенції тим, що на піврічних зборах 206 відділу, де я є секретарем, передав я звіт з Конвенції, пояснив різні зміни в статуті та описав загальний стан нашої величавої організації.

На поклик Головного Предсідника за приєднювання нових членів, я особисто приєднав 18 нових членів, щоб доказати цю можливість іншим.

На запрошення Управи Відділу 238-го в Бостоні я промовляв на великім зібранні цього Відділу, де вшановано Головного Радного, Миколу Давискибу. Дня 22-го вересня брав участь у величавім громадськім торжестві посвячення новорозмальованої церкви у Вунсакет, Р. Ай. Мої старання влаштувати поїздку на закриття сезону на „Союзівці" не вдалися з причини бурі. Я очолюю місцевий Відділ УККА і брав участь в програмі Листопадового Свята.

Впродовж року я переписувався з Відділами, які вдавались до мене за порадою, і з тими, до яких члени вибирались з переступними листами. Я інформував секретарів, щоб вишукували членів з переступними листами.

Багато праці я віддав своєму Відділові як секретар, бо за членами треба ходити за вкладками, як теж і за новими членами. В моїй праці я завжди зустрічав до себе повне довір'я і щире відношення. З нагоди цього засідання бажаю нашим нарадам найкращих успіхів для добра і розвитку У. Н. Союзу.

Іван Кокольський

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ УНСОЮЗУ — АННИ ЧОПИК

Вповажана Президіє і Головні Урядовці!

Повернувшись з Конвенції, на якій мене вибрано головною радною, я склала звіт на зборах мого Відділу, висвітлила фільми з Конвенції і подала про Конвенцію дописи до місцевих американських газет. Рівно ж відвідала я Відділ ч. 224 в Сейлем, Масс., і там висвітлила фільми, склала звіт з Конвенції і відповідала на запити про Український Народний Союз.

В липні 1954 р. я відбула наради з Головним Предсідником, Заступником Головного Предсідника і Головним Радним, М. Давискибою, в справі одержання лайсенсу на стейт Массачусетс.

На Святі Незалежности, що його влаштував місцевий Відділ УККА, я виголосила промову, в якій підкреслила, що УНСоюзові належиться признання за те, що спричинився до створення УККА і ЗУАДК. При кожній нагоді стараюсь згадати про УНСоюз.

Поза союзовими справами, часто зайнята справами громадського характеру і допомагаю нашим громадянам у справах набуття громадянства.

На закінчення цього коротенького звіту заявляю, що буду надалі старатись ширити добру славу УНСоюзу і українського народу.

Анна Чопик

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ УНСЮЗУ, МАРІЇ ДЕМИДЧУК

23-тя Конвенція УНСоюзу наділила мене урядом головної радної, і цей обов'язок я виконувала відповідно до моїх сил і знання.

Як Вам відомо, головна канцелярія вислала до усіх урядовців листи з повідомленням, що в місяці травні 1954 р. членство нашої організації не тільки що не зросло, але й зменшилося. В тому часі на терені Ню Йорку розпочав організаторську працю п. Дмитро Білецький. При його помочі мій Відділ дістав десять нових членів, з чого я сама приєднала чотирьох.

Я брала активну участь у підготові до „Союзового Дня", що відбувся дня 12-го вересня 1954 р. на „Союзівці". В цілі підготови до цього здвигу відбулися в Ню Йорку чотири збори, на яких я секретарювала.

На річних зборах мого (293) Відділу я передала звіт з Конвенції, пояснюючи прийняті Конвенцією ухвали. Після зборів член Відділу, В. Мизак, виголосив реферат про ролю, яку УНСоюз виконав у переселенні українських втікачів після другої світової війни, головно про ролю при організуванні ЗУАДК-у. На зборах були приявні і не-члени УНСоюзу. У нашій маленькій громаді діють ще дві інші братські організації і два сестрицтва. Усі вони творять спільний комітет під назвою Комітет Українських Товариств Савт Бруклину. Провід в ньому ведуть члени УНСоюзу, а я, як секретарка Відділу УНСоюзу, його очолюю. Ціль комітету: влаштування національних свят.

В приватних розмовах завжди стараюсь вивідатись, чи дана особа є вже членом УНСоюзу. При кожній нагоді підношу заслуги УНСоюзу для української справи, вважаючи, що цим популяризую ім'я нашої оорганізації і спричиняюсь до її зросту.

М. Демидчук

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ А. ДЖУЛА

To the Supreme Assembly!

I wish to give a report of my activities for the period from July 1st to December 31st, 1954.

On August 29th I represented the U. N. A. at a "Ukrainian Day", sponsored by the Ukrainian Cngress Committee of America. This event was held at West Park and Dr. Lev Dobriansky was the principal speaker.

On October 17th I attended a concert in Cleveland, Ohio, commemorating the 60th Anniversary of the U.N.A.

On October 31st I called a regional meeting of U.N.A. Branches in the Western Pennsylvania district. The meeting was held in Pittsburghg, Pa.

Whenever and wherever I was called upon, I gave my assistance to brach secretaries.

I also took an active part in the UCCA in rallies and manifestations.

I have organized seven new members for my Branch (161).

Andrew Jula.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ, Т. ШПИКУЛИ

На 23-ій Конвенції УНСоюзу у Вашинґтоні мені припала честь обняти знову обов'язки головного радного, які я стараюся виконати для добра і більшого розросту нашої великої союзової родини.

Рік 1954-ий був ювілейним роком УНСоюзу. Наша найбільша українська організація відзначала 60-ліття свого існування. Ми знаємо з преси, як поодинокі союзові громади звеличали цю небуденну річницю в житті організації. Союзова громада в Шикаґо також відсвяткувала достойно 60-літній ювілей УНСоюзу, старанням Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, якого я маю честь бути предсідником.

Це свято відбулося в нас у дні 21 листопада 1954 р. в авдиторії нової школи при парафії св. о. Миколая і було попереджене Службою Божою в українських церквах обох віровизнань. Ми мали велику честь вітати серед нас Головного Предсідника, п. Дм. Галичина, та вислухати його святочні промови.

Цього ж дня відбувся концерт, бенкет і забава, а для приготування цього, прийшлося мені та моїм співпрацівникам вкласти багато труду, бо саме видання пам'яткової книги ювілейного свята вимагало кілька днів праці до пізньої ночі. Зрештою, Пані і Панове знають з власного досвіду, що праця для організації вимагає сконцентрування і напруження сил та пильного досляду за виконанням намічених плянів. Отже, я не буду довше розводитися над подробицями нашого ювілейного свята, а скажу тільки, що воно випало гарно, імпозантно та принесло не абиякий моральний і матеріяльний успіх. Нам осталося по заплаченні видатків ще понад 1,000 дол. готівкою. Моральним успіхом були численні привіти і побажання від союзових Відділів, громадських організацій і наших бизнесменів.

Крім надмінених обов'язків в Окружному Комітеті Відділів, я маю честь бути предсідником Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо та виконую функції секретаря 221 Відділу.

Дирекція Дому Відділів УНСоюзу працює подвійно, бо майже всі члени екзекутиви працюють в Управі Окружного Комітету Відділів, а це підтверджує слова, що звичайно одні й ті самі люди вкладають свій труд і працю для загального добра всіх.

Щороку в місяці липні Дирекція Дому Відділів влаштовує традиційний „День УНСоюзу" в Шикаґо. Такий пікнік відбувся у нас 18 липня минулого року при великому здвизі союзівців та українського громадянства Шикаґа і околиць. Я, як предсідник Дирекції Дому Відділів, і тут мусів вложити багато труду і праці, щоб „День УНСоюзу" був успішним святом нашої союзової громади. При цій нагоді складаю сердечну подяку всім відділовим урядовцям та членам Відділів за те, що підержали мене і щиро та безкорисно співпрацювали зі мною. Окрім того, Дирекція Дому Віділів набула за 52,250 дол. ще одну реальність, що межує з дотеперішнім будинком та перебрала її в своє посідання в дні 20 жовтня 1954 року. Це є двоповерховий будинок, що має три склепи і десять помешкань. На купно цього будинку Дирекція затягнула морґедж на 40,000 дол. в Централі УНСоюзу. Будинок може виплатитися сам з часом, але я вважаю, що, при добрій волі Управ і членства наших місцевих Відділів, морґедж може бути сплачений в короткому часі. В цей момент Дирекція Дому приготовляється повною парою до наступного „Дня УНСоюзу", що відбудеться 31 липня ц. р.

Як головний радний шикаґівської округи, я дістав припоручення Головного Предсідника, п. Дм. Галичина, скликати збори 423 Відділу — що відбулися 12 вересня 1954 р., — щоб вони рішили про дальше існування Відділу тому, що предсідник та секретар виїхали з Шикаґа, а Відділ лишився був без Управи. В моїй присутності вибрано нову Управу, і Відділ продовжує своє існування. Поза тим я брав участь в З'їзді Ліґи Української Молоді Північної Америки, що відбувався в Шикаґо в днях 3, 4, 5 і 6 вересня 1954 р.

У звітовому році я придбав для УНСоюзу п'ятдесят нових членів, дбаючи про добро і розвій його. В своїй праці я мав повну співпрацю відділових урядників та союзівців нашої округи і надіюся на неї в майбутньому для осягнення ще кращих успіхів.

Тарас Шпикула

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ Д-РА Я. ПАДОХА

Переглядаю хроніку мого громадського життя за звітний час і не знаходжу в нім ніяких геройчних діл. Чи те півріччя, після гомінкої, минулорічної Конвенції УНСоюзу, було таке спокійне, чи може причиною є те, що я, як наймолодший челядник у нашому союзовому цеху, не знав ще скомплікованого куншту праці — і звітування головного союзового радного.

Та все ж декілька позицій союзової праці і в мене знайдеться. сь перша поміж ними: перший фестин на „Союзівці", що відбувся минулого року. Хоч моя співпраця з ред. Драґаном у „Свободі" не завжди вінчалася повним успіхом, наша фестинова спілка випала прекрасно. Цим самим ми обидва найжертвенніше підтвердили відому тезу нашого предсідника про „Союзівку", як кусок України на американській землі. Яка б то там була Україна і який старокрайовий фестин, без биття горшків, перегонів у мішках, а передусім без змагання за ковбасу, завішену, як прапор, на високій, ховзькій щоглі. Це блискуче відродження старокрайової традиції, прошу мені і ред. Драґанові записати між наші союзові заслуги.

Постійна праця у мосму 194 Відділі, якого предсідником я є від п'яти років, та співпраця з Окружним Союзом Відділів Нюйоркської округи — це дальші станиці моєї союзової діяльности.

Була ще одна, дуже важлива ділянка моєї праці для Союзу і його майбутности, про яку, думаю, я повинен згадати в цьому справозданні. Це було переборювання невдоволення, з який вийшла велика союзова група найновіших часів із минулорічної Конвенції. Стоячи принципово на становищі повного об'єднання українського грмадянства в цім краю, як в межах Союзу, так і поза ним, все ж ні Конвенція, ні ми сьогодні не можемо забути про те, що Союз складається з кількох шарів членства, а саме давніх членів, їхніх дітей, вже народжених і вихованих у цій країні, з нових членів, що недавно прибули сюди з України, і з великої громади наших союзових братів з Канади. Це ніяке нещастя для Союзу, що в ньому такі різні членські групи, навпаки, це саме робить Союз загальною українською організацією, дає йому силу і значення. Але дає тільки при передумові, що ці різні шари знайдуть спільну мову і тривале порозуміння. Американська традиція найкраще вказує шлях до порозуміння і згоди. Є ним шлях взаємного зрозуміння і взаємних уступок один одному.

Цього не зрозуміла вповні остання Конвенція УНСоюзу, і одна з найбільших і найактивніших груп членів не здобула навіть в приближенні належної їй репрезентації. Бувши з природи речі єдиним речником в цім поважнім зборі тієї групи, хочу заявити, що я докладав усіх моїх старань після Конвенції, щоб розвіяти з вітром конвенційні упередження, відвернути увагу нашого союзового загалу від минулих непорозумінь і спрямувати його увагу і, більше, його жертвенну працю в будучому на розбудову наших громадських надбань, в тім числі і всім нам дорогого Українського Народного Союзу. І мені здається, що час незадоволення, який накоїв чимало шкоди для справи Союзу, вже проминув, і що в тім є невеличка і моя зослуга. Тривале порозуміння між усіми нашими членами буде залежати від усіх союзівців, а передусім від нас — головних представників Союзу. Тим то і тут підмічую цю справу, бо думаю, що це — одна з важливих запорук і передумов розбудови і постійного росту нашого Союзу.

Мій звіт не був би повним, коли б я не згадав про мою діяльність хоч і поза організаційними межами Союзу, а все ж для нього і його майбутнього.

Передусім згадаю про мою працю в Науковому Товаристві ім. Шевченка, на становищі члена головного виділу централі Товариства та виділу його американського відділу в Ню Йорку. Союз 60 років поширює знання про Україну в

цім великім краю. Цього він не міг би робити без помочі нашої науки. Ось саме в цім році Союз приступає до друку найважнішої української освідомної книги — Енциклопедії Українознавства в англійській мові, підготованої НТШ. Думаю, що це найпочесніша і найкорисніша спілка, яку колибудь в своїм існуванні наш Союз мав. Мою співпрацю в організації видання Енциклопедії і її складанні, як один із сотні авторів цієї історичної книги, підношу тут і думаю, що саме лю це оправдано, бо Батько-Союз тому і є батьком, що саме він вчив цілі наші покоління працювати не тільки для самого вужчого союзового кола, але для всієї української громади тут і всієї України там — за морем.

Врешті згадую про зичливі взаємини між Союзом і українською молоддю, зорганізованою в українськім скавтингу — Пласті. Минулого року наш Головний Предсідник і теперішній заступник, п. Пізнак, та невіджалуваної пам'яті д-р Л. Мишуга відвідали пластунів у їх таборі, а пластуни відвідали Союзівку. Ці взаємні відвідини — це зовнішній вияв пов'язання цих двох важливих наших установ. Він повинен бути прикладом всьому союзовому загалові і в майбутньому, бо в нашій молоді наше загальне майбутнє, а зокрема майбутнє нашого Союзу. Я мав приємність бути в той час командантом пластунів-господарів і пластунів-гостей Союзівки. І в майбутності буду докладати всіх моїх старань, щоб ці корисні взаємини між нашими двома установами розбудовувати для взаємної користи. Громадська роля Українського Народного Союзу, нашої передової установи, у 60-літній праці не вичерпалася. Є нові розлогі поля для його творчої праці. Коли про це будемо пам'ятати всі, а зокрема ми — головні урядовці Союзу, майбутнє нашої установи буде не менше світле, як його минуле.

Я. Падох

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ, В. ГУЗАРА

To the Supreme Officers of the Ukrainian National Association:

In presenting my report of activities as Supreme Advisor, I want to thank the delegates to the last Convention for returning me for another term as Supreme Advisor.

My activities were confined to our local branches in Rochester and to those in the neighboring cities, Auburn and Syracuse.

The 60th Anniversary of U.N.A. was held in Rochester on April 3, 1954, with the Supreme President, D. Halychyn, as the guest speaker. I was Chairman of this committee and was capably assisted by Michael Melnyk, William Popowych and John Derkacz, in making this occasion successful.

At the request of the Supreme President, I conducted a meeting of a local Branch for the purpose of electing a delegate for the last Convention.

On May 22 and 23 I attended the U.Y.L. of N. A. National Sports Rally in Auburn, N. Y. At this affair I appeared as a guest and the official representative of the UNA.

On August 22nd I attended the dedication ceremony of the new St. Mary's Ukrainian Orthodox Church and extended greetings from the U.N.A.

On September 3rd I, participated in the ceemony of the Ukrainian Civic Center, Branch 316, in Rochester, N. Y. upon the completion of remodeling of the Club. On September 4th I spoke at the banquet of the same organization.

On September 25th and 26th I attended the 45th Anniversary of Rr. 283 in Auburn, N. Y., where I explained the benefits of being a member of the U.N.A.

On November 21st I called a meeting of all Ukrainian Youth organizations for the purposes of sponsoring a Ukrainian American Scholarship Fund and for the concert to be held for that purpose.

On November 28th, at a Rochester celebration of the 70th anniversary of the Ukrainian Women movement, I extended greetings from the UNA. U

I also rendered counsel and assistance to all local branches while attending their meetings, and by aiding them in membership campaign.

My area has been very active in the field of Sports, and Nicholas Muraszko Memorial Bowling Tournament gave a boost to the campaign for new members, as all participating players must be UNA members. Many new members have been signed up because of the Tourney. I believe that an annual UNA Sports Rally is the answer to the problem how to get the American-born into the UNA.

William B. Hussar.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ В. ДІДИКА

Високоповажані Головні Урядовці УНСоюзу!

Свій звіт я починаю від червня 1954 р. з Дітройтського округу, де існує 7 Відділів УНСоюзу.

Першим моїм ділом по Конвенції було залагодити справу в 94-му Відділі, яка тягнулась поверх року. Цьому Відділові його бувший секретар завинив 2,400 дол. В цій справі відбув я з відділовими урядовцями і контролею багато нарад і робив усякі заходи, щоб справу не допустити до суду. Нам вдалося переконати бувшого секретаря, щоб він признався до вини, і дня 16 серпня 1954 р. він зложив згадану суму на руки Контрольної Комісії.

На запрошення 341-го Відділу з Віндсору, Онт., дня 3 серпня м. р. був я на піврічних зборах, де вислухав звіт відділових урядовців і звіт делеґатів з 23-ої Конвенції. Делеґати в своїх звітах нарікали, що Конвенція зробила кривду канадійським союзівцям тому, що на таку велику територію вибрано тільки одного головного урядовця. Коли покликали мене до слова, я, між іншим, сказав, що співчуваю їм, але це — конвенційний припадок, і тільки наступна Конвенція зможе заподіяти кривду направити.

Дня 27 жовтня м. р. скликали ми окружні збори з головним контролером п. Іванчуком, на яких полагоджено справу союзового лікаря на заході Дітройту, яким є д-р Павло Джуль. Також взято під ширшу дискусію обіжного листа головного предсідника п. Д. Галичина, з місяця серпня м. р. При тій дискусії я вичислив кожний місцевий Відділ по місяцях, як він зростав або занепадав. На закінчення наших нарад урядовці приобіцяли виповнити прогалину втраченого членства, але й донині ця обіцянка не виконана.

Дня 27 лютого ц. р. ми знов, в порозумінні з п. Іванчуком, скликали відділових урядовців на спільні збори. Першою точкою цих зборів була сумна згадка про покійного д-ра Луку Мишугу, а також про надходячий 6-ий Конґрес УКК. Про Конґрес реферував п. Іванчук. Опісля взято під дискусію союзові справи, в яких забирали слово всі присутні урядовці. Між іншим, була згадка про Статутову Комісію з 23-ої Конвенції. Всі похвалювали надзвичайно добру думку Статутової Комісії, яка хотіла додати до Статуту, щоб делеґатом на Союзову Конвенцію міг бути тільки активний союзівець. Тоді не було б стільки клопоту з вибором делеґатів, а пізніше — застою по Відділах в приєднуванні нових членів.

На закінчення звіту хочу додати мої завваги щодо упадку союзових Відділів в Дітройті. Я зауважив, що зміна секретарів по Відділах некорисна тому, що новому секретареві забирає багато часу ознайомлення з своєю справою, і він, маючи секретарські клопоти, не може подумати про нових членів.

Друга заввага: патріотичні секретарі вже минаються, на їх місце приходять, так звані, платні робітники, які завжди нарікають на малу платню. Тому нам треба на цьогорічнім засіданні подумати про постійних організаторів, хоч би по більших містах. Бо в інших організаціях, подібних до Союзу, є дуже часто навіть по два організатори. Маю на думці околицю Дітройту.

Володимир Дідик

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО УНСОЮЗУ, М. ДАВИСКИБИ

Вельмишановні Головні Урядовці!

Передусім складаю щиру подяку делеґатам 23-ої Конвенції за поновний вибір мене головним радним.

На тлі виборів делеґатів у Відділах в моїй окрузі виринули непорозуміння, бо кожний хотів бути делеґатом. Коли до мене звертались кандидати з жалями, я радив їм братися до праці для добра УНСоюзу, щоб працею доказати свою вартість.

Дня 22-го лютого 1954 р. я склав привіт від Головної Екзекутиви на бенкеті Відділів Українського Робітничого Союзу в Бостоні.

В березні мене запрошено на зібрання високих достойників Протестантської Церкви, де був виголошений реферат про комуністичну Росію. Я давав пояснення про Україну.

Я переписувався з конґресменами і сенаторами нашого стейту і запросив їх на нашу Конвенцію, на якій Ви мали нагоду їх бачити.

Дня 22-го серпня я говорив на ювілейнім святі Відділу ч. 238.

Дня 5-го вересня я був на святі новорозмальованої Української Православної Церкви у Вунсакеті, і на бенкеті зложив привіт від УНСоюзу.

Впродовж року я діставав бюлетені з нарад Головного Екзекутивного Комітету. Я відповідав з відповідними коментарями і моїми спостереженнями.

До мене зверталися в союзових справах відділові урядовці та члени і я давав їм задовільні пояснення та поради. Між мною і Головним Екзекутивним Комітетом була якнайкраща співпраця для добра УНС. Тому з нагоди цьогорічного засідання складаю щиру подяку за спільну працю для добра нашого славного Союзу і нашого поневоленого народу.

М. Давискиба

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ УНСОЮЗУ, ОЛЕНИ ШТОГРИН

Високоповажані Головні Урядовці!

Після проголошення останньої Конвенції і після вибору делеґатів, я скликала кілька нарад Відділових урядовців і делеґатів у Филаделфії в цілі обговорення проєктів на Конвенцію. В квітні я скликала окружні збори місцевих Відділів для обговорення поправок в Статуті. Деякі з тих поправок були прийняті Конвенцією.

В липні я скликала окружні збори в справі відсвяткування 60-літнього ювілею УНСоюзу, яке відбулося по усуненні різних труднощів.

Восени, по переговорах з Головним Предсідником, заанґажовано організатора в особі п. І. Одежинського. Вислідом праці п. Одежинського було створення нового Відділу, ч. 153, у Филаделфії.

Приєднування нових членів було далеко труднішим, як колись, бо зменшився приплив нової іміґрації, а відділові секретарі мали додаткові клопоти з новими членами по причині неточности у вплачуванні вкладок.

Я була активною в громадській праці, заступала УНСоюз в нарадах комітетів і на зборах представників організацій.

Як секретарка Відділу 397, я стараюсь виконувати свої обов'язки, а мій Відділ є одним з небагатьох, який вплачує свої вкладки до УККА і ЗУАДК.

О. Штогрин

ЗВІТ РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" А. ДРАГАНА

Пане Голово, Пані і Панове Головні Урядовці УНСоюзу:

Так сталося, що Головний Редактор „Свободи", наш незабутній і невіджалуваний д-р Лука Мишуга, був покликаний у звітовому часі до свого останнього звіту перед Найвищим Суддею. Ця пресумна для нас усіх подія склалась на те, що мені припала сьогодні — з волі нашого Екзекутивного Комітету — велика честь стати перед Вами з річним звітом Редакції „Свободи".

Признання для сл. п. д-ра Л. Мишуги

Наш Голова, пишучи „На прощання" сл. п. д-ра Мишуги в жалобному виданні „Свободи", назвав минулих 30 років нашої американсько-української історії „добою Мишуги". Це тим більше відноситься до „Свободи", яка була для Покійного не тільки варстатом праці, але й змістом життя. Ми глибоко віримо, що Справедливий Бог вислухав останнього звіту Головного Редактора, уділив йому абсолюторію та упокоїв зі Святими. Але в таких обставинах, коли того, що надав одній добі своє ім'я і печать своєї праці та свого духа, не стало між нами, для нас, живих, необхідно з'ясувати бодай коротко ті головні правди, що ту добу характеризували. Нам необхідно усвідомити собі ті правди, бо вони повинні стати для нас заповітом і дороговказом. Сл. п. д-р Мишуга теж не починав історії від себе. Навпаки. Він повними пригорщами черпав науку і досвід з нашого минулого, яке він знав до подробиць, як ніхто інший, з напереміну славного і величнього, то сумного і трагічного минулого українськго народу, як із минулого великої американської нації, перетоплював це все в горнилі змінливих кожночасних обставин, і творив з цього краще сучасне та надійніше майбутнє. З цього випливає теж і перша наука та перше завдання для тих, що матимуть привілей продовжувати добу Мишуги в „Свободі" і в нашій спільноті. Ця наука і завдання: не починати історії від себе, не відкривати відкритої вже Америки, а тільки нав'язувати до того, що було, та продовжувати його, збагачуючи його новим вкладом та новими вартостями. Тільки таке ставлення справи може забезпечити тверду і непохитну базу для того невпинного проґресу, для якого жив і трудився покійний д-р Мишуга.

Ствердження принципів

Які ж ці правди і принципи, що характеризували добу Мишуги в „Свободі" і в нерозривно зв'язаній з нею нашій спільноті?

По-перше: це була ідейність та ідеалізм. Це була віддана і самовдіречна праця для здійснення тих високих ідеалів, які впродовж історії просвічували і сьогодні просвічують українському, американському та всім волелюбним народам, та які так промовисто висловлені Батьками цієї країни в їх безсмертній Декляреції Незалежности. Це принцип, що всі люди створені рівними та що вони наділені їх Творцем невід'ємними правами, між якими є Життя, Воля та змагання до Щастя.

По-друге: це народоправність, це та кляєична Линколнівська засада „ з народу, народом і для народу", якій ця країна завдячує свою велич і свою могутність та яка стала основою незрівняної волі, безприкладного добробуту та неспинного проґресу американської нації і яка є мрією всього волелюбного людства.

По-третє: це найглибші християнські засади, християнська мораль і християнська етика в практичному поступуванні, що визначили курс та дали назву нашій вже майже двотисячалітній цивілізації.

Це є ці три головні принципи, що наповнювали зміст та визначували форму „Свободи" у великій і славній добі Мишуги. Безумовна вірність і відданість тим принципам повинна раз на завжди становити плятформу і лінію кожночасної Редакції „Свободи". На них бо постав, на них стоїть і на них розвивається Український Народний Союз, органом та ідейним виразником якого є „Свобода".

Політика „Свободи"

У світлі тих принципів і засад можна легко вияснити і зрозуміти кожночасне становище та поступування „Свободи" в усіх актуальних проблемах. Було б зайво наводити конкретні приклади. Їх Ви можете подибати в кожному числі „Свободи" і в нашій щоденній практиці в Редакції. З приємністю треба ствердити, що великий загал наших читачів та нашої американсько-української спільноти, а то вже і наших сестер та братів на інших континентах, без уваги на їх походження, віровизнання чи політичні погляди, збагнули ці правди в „Свободі", цінять і дорожать ними та дають нашій Редакції і її праці повну апробату і підтримку. Після багатьох років часто гіркого досвіду, вони збагнули, що „Свобода" — як це їй колись закидали — „не сидить на плоті", але що вона теж і не є ЗА плотом, що вона не блукає партійними чи груповими стежками і манівцями, а тільки має відвагу йти прямим, національним шляхом, до якого в одному чи другому місці вливаються теж і всі партійні стежки. Ще недавно з різних партійних боків можна було почути докір, що „Свобода", мовляв, „не має обличчя". Сьогодні вже навіть найбільші наші опоненти переконуються в повній безпідставності того твердження. Діло бо тільки в тому що „Свобода" має своє ВЛАСНЕ обличчя, і показує його одверто і повно, а не з власного чи позиченого в когось партійного профілю. „Свобода" не потребує в нікого позичати собі будь-якої програми, не потребує примазуватись до одної чи другої партії, бо вона сама по своїй суті є найбільшою, бо всенародною партією, партією свободи! Тим самим вона не служить жадній окремій партії, тільки народові, а через нарід теж і кожній окремій партії. Отже, в спільному інтересі нашої громади та кожної окремої її групи є допомогти зберегти такий загальний національно-демократичний характер „Свободи", бо тільки так вона зможе теж і в майбутньому вдержати в цій спільноті рівновагу, захоронити її перед всілякими проминаючими партійними чи груповими експериментами.

Мене попереджено, що звіт Редакції повинен бути якнайкоротший. Це цілком правильно, бо хто, як хто, але газета в першу чергу належить до тих, що „самі за себе говорять". Отже, залишається тільки з'ясувати деякі проблеми практичного редакційного порядку, зв'язані з деякими змінами, що їх мусіла викликати смерть пок. д-ра Луки Мишуги.

Тяглість у редагуванні „Свободи"

Як одну з великих прикмет і заслуг д-ра Мишуги треба вважати факт, що він уже на довго перед своєю смертю дуже турбувався тим, щоб забезпечити ідейну і практичну тяглість „Свободи" в усіх обставинах, щоб жаден нещасливий випадок не заскочив Союзового органу та щоб забезпечити його перед будь-якими кризами. Д-р Мишуга умирав у переконанні, що йому це пощастило. Доказом того може послужити хоч би факт, що він уже після своєї операції в липні 1953-го року хотів резиґнувати із свого становища. Ці свої думки він висловлював багато разів членам Екзекутивного Комітету і мені. Проте, всі ми знали, що робить він це не тому, що бажає відпочинку, як радше з міркувань, що він уже не має стільки сили до праці, як мав колись, та бажаючи звільнити місце в Редакції для нової сили. Але знаючи причини таких побажань Покійного, як і справжній стан його здоров'я, ми всі, щоб не позбавляти його під кінець життя того, що було всім його змістом, всіляко відраджували і відрадили Доктора від того кроку, намагаючись рівночасно залишити йому якнайменше конкретної праці. Це не було легко, бо Доктор не належав до тих людей, які можуть займати якийсь пост тільки на папері. Треба було прямо силою відривати його від праці, а працю від нього. Для характеристики згадаю, що того самого дня, 22-го жовтня 1954-го року, як Доктор пішов на перевірку до шпиталю, з якого вже ніколи не вернувся, він прийшов рано ще до Редакції — хоч на це не мав жадної потреби — та написав редакційний коментар: „Виборча байдужість", надрукований в „Свободі" з вівтірка 26-го жовтня 1954. Це була остання стаття Доктора в „Свободі". Не думаю, щоб хтоне-будь із зовні завважив, що від тоді вже не було Доктора в Редакції. І це є виключна заслуга самого Доктора. Інше діло, що хоч Доктора в Редакції не було, проте він дослівно до останньої хвилини свого життя не переставав бути головним редактором „Свободи" в повному значенні того слова, інтересуючись усіма справами та даючи вказівки і поради. Навіть перше число „Свободи" після його смерти вийшло згідно з його бажанням і волею.

Сказано, що д-р Мишуга зробив усе можливе, щоб забезпечити „Свободу" на випадок його смерти. А все ж таки ця смерть вибила в Редакції велику прогалину, яку відчуваємо найбільше ми, члени Редакції, всіляко намагаючись її заповнити. При цьому мушу підкреслити, що це завдання було б куди трудніше, якщо б Редакція не мала тієї великої уваги і активної допомоги, яку вона має від нашого голови п. Галичина, трьох інших членів Екзекутиви: пп. Пізнака, Германа і Слободяна, як теж всіх інших членів Головного Уряду та широкого загалу членства УНСоюзу.

На шляху невпинного проґресу

Ставши твердо на дотеперішній плятформі „Свободи" та продовжуючи її загальну лінію, наша Редакція цілком здає собі справу, що в газеті, як і в усіх інших галузях життя і творчости, не можна стояти на місці. Існує бо тільки одна альтернатива: або розвиватись і йти вперед, або нидіти і падати. Ясно, що про наш вибір не може бути жадного сумніву.

Які ж наші сьогоднішні вихідні позиції в змаганні до дальшого розвитку? Розгляньмо це питання в двох аспектах: самого видавництва і редакції.

Коли мова про Видавництво „Свобода", то ми сьогодні маємо найбільш імпозантний образ, далеко імпозантніший ніж з того здає собі справу не тільки наша спільнота, але й ми самі. Ми маємо щоденник „Свобода", а при ньому: англомовний тижневик „Юкрейнієн Віклі", дитячий місячник „Веселка", літературно-мистецький двотижневик, спортову сторінку „Український Спорт", студентську сторінку „Студентське Слово", періодичні сторінки груп молоді: „Пластова Ватра", СУМівський „Шлях Молоді" і МУНівський „Промінь" та окрему місячну картку „Український Народний Союз". Це періодичні видання, а неперіодичні ми маємо „Вісті ЗУАДКу", „Купецькі Вісті", „Союзівку", „Кіно і Фото Аматора" та інші. Все це становить 14 назв і практично 14 видань, що охоплюють майже повноту нашого суспільного життя і його проблем. Ми знаємо найкраще, що всі ці видання далекі від досконалих, але вони теж і не є припадкові чи аматорські. А як зважити обставини і засоби серед яких і якими вони видаються, то прикметник „імпозантний" не є жадним перебільшенням. До того, ми могли б додати ще ці ювілейні альманахи та звичайні календарі, які приготовляються і видаються в нашій Редакції, ми могли б правно додати вклад нашої Редакції в інші видання та зарахувати в першу чергу видання УНСоюзу, як приготовлювана тепер англомовна Енциклопедія Українознавства, англомовна збірка віршів „Муза в тюрмі" і, при всій їх зумовленій обставинами скромності, ви матимете образ, який повинен сповняти гордістю серця членів Українського Народного Союзу, власника того Видавництва. Не говорю вже про українські еміґраційні видання, але нехай спробує зрівнятись із „Свободою" будь-яке т. зв. столичне видавництво поневоленої Москвою України. Не кажучи вже про зміст. „Свобода" із своїми скромно називаними додатками, випускає кожного місяця пересічно 140 друкованих сторінок, себто стільки, що три інші органи подібних організацій в цій країні, включно з одним щоденником, разом взяті. Тираж одної „Свободи" на кілька тисяч більший, ніж тираж цих трьох інших газет разом.

Дальші завдання

Так виглядає Видавництво „Свобода" сьогодні і така є наша сьогоднішня вихідна база. Величезних зусиль потрібно вже тільки на те, щоб її вдержати, але цього не можна б добитись без рівночасних зусиль для дальшого розвитку. Ми, звичайно, далекі від того, щоб перетягати струну до тієї міри, щоб вона урвалась. Але ми теж знаємо наші можливості і віримо в проґрес. Першим своїм завданням ставимо сконсолідувати, закріпити, розбудувати і поліпшити те, що вже є. Ми мусимо в першу чергу подумати і устабілізувати базу видання дитячого журналу „Веселка", що його вважаємо за один з найповажніших почнів УНСоюзу і „Свободи" в останніх часах. Я маю окремий звіт редактора „Веселки", з насвітленням її важливіших добрих прикмет і недомагань. Ця справа повинна стати предметом окремої уваги цього зібрання. В загальному скажу: наш загал з нескриваною радістю, вдовіллям і полегшою прийняв появу „Веселки". Доказом того є не тільки численні листи, але в першу чергу відгук пожертв на „Веселку" минулого жовтня. Досі чули тільки признання і похвали за зміст та редакцію „Веселки", але є великі побажання щодо її форми. Справа тієї форми, себто видання „Веселки" на кращому папері та бодай у двох кольорах — це та найближча мета і найконечніша потреба, яку треба уважно обміркувати і вирішити.

Дальший крок вперед — це видання дитячої літератури. В найближчому часі наша дітвора дістане в руки перше таке видання „Веселки", вже готове до друку. В стадії підготови є інші. Звичайно, зайняті всілякими великими справами та високою політикою люди могли б подумати, що це „дитяча справа". Але, Пані і Панове, це одна з найбільших справ і з найвищих політик, бо це справа майбутности нашої спільноти в її буквальному розумінні. Українському Народному Союзові мусить на цьому в першу чергу залежати.

Дальшим нашим кроком, крім згадуваної вже консолідації і закріплення існуючого, повинна стати справа видавання і перевидавання книжок, як нових творів, так і передруків з клясичної літератури. Ця справа є турботою нашої Редакції вже від довшого часу й остаточно треба буде приступити до її обережного, але поступового здійснювання. На осінь плянуємо конкурс на нові твори, щоб їх можна друкувати фейлетонами в щоденнику і опісля робити окремі книжкові відбитки. Зробимо спробу та докладемо всіх зусиль, щоб вона виправдалась.

Це важливіше з наших редакційно-видавничих плянів на найближчу мету і я переконаний, що з їх здійсненням ми зробили б поважний крок вперед, а з нами і вся наша спільнота.

Редактори і співробітники

А як виглядають редакційні справи? Думаю, Шановні Пані і Панове, що не помилюся, як скажу, що в цьому відношенні образ не менш надійний, як і у видавничих справах. Насамперед висловлю опінію, що „Свобода" має сьогодні найсильніший і найбільший редакційний склад, на який в теперішніх обставинах могла б собі позволити. Почнімо від тих, що затруднені в самій редакції і постійно. Крім звітодавця, що працює в Редакції безперервно від десяти років і був найближчим співробітником д-ра Мишуги, та крім окремого редактора англомовного „Українського Тижневика" п. Степана Шумейка, редакційний склад становлять тепер — по черзі їхнього приходу до Редакції: д-р Лука Луців — від січня 1952, редактор Іван Кедрин-Рудницький і редактор Вячеслав Давиденко обидва від липня 1953, та редактор Богдан Кравців від березня 1955. Постійними співробітниками Редакції щоденника, хоч і не працюють у приміщеннях Редакції, є один з найстарших наших газетних ветеранів д-р Семен Демидчук та письменник Іван Керницький. На договірній базі працюють теж — поза приміщеннями Редакції — редактори „Веселки": проф. Володимир Варагура, проф. Роман Завадович і редактор Богдан Гошовський. До редакційного складу, хоч і на цілком добровільній і безкоштовній базі, можна б зарахувати ще й редакторів молодечих, студентського і спортового додатків: редактора СУМАівського „Шляху Молоді" п. Валентина Коваля, редакторку „Пластової Ватри" панну Лесю Храпливу, редактора МУНівського „Променя" п. Т. Сущика, редактора „Українського Спорту" проф. д-ра Євгена Жарського, редактора „Студентського Слова" п. Володимира Стойка та редактора „Фото-Кіно Аматора" п. Софрона Федіва.

Це тільки ті співробітники, з якими Редакція має постійно до діла. Інших співробітників не можу назвати з тої простої причини, що це забрало б добрих кілька сторінок машинопису. Пересічна кількість статтей-коментарів друкованих у „Свободі" річно і надсиланих авторами з-поза Редакції виносить понад одну тисячу. Пересічна кількість авторів, що їм виплачується деякі гонорари, виносить місячно приблизно 30. Загальна кількість авторів, що друкували свої матеріяли в „Свободі" впродовж року, охоплює приблизно 600 осіб. Між ними, як і завжди в „Свободі", є імена, що записані в нашій історії та в наших енциклопедіях, є найвидатніші представники української політики, науки, мистецтва та інших ділянок спільнотного життя і творчости, як і є також маловідомі трудовики, що користають з тієї трибуни вільного українського слова на вільній американській землі та дають і свій цінний вклад у розбудову нашого життя і в розвиток нашої думки. Є між цими співробітниками люди дослівно всіх походжень, усіх суспільних прошарків, усіх віровизнань та всіх політичних переконань, очевидно за виїмком комуністичних зрадників. Між ними є люди, що живуть у країнах усіх п'ятьох континентів світу. Їм усім завдячує „Свобода", а з нею і наша спільнота і наш нарід свій розвиток. Їм усім належиться наше найбільше признання і вдячність.

Підкреслена професійність

Це є той редакційний стан і та редакційна база Союзового органу, що оформилась в добі д-ра Мишуги і при постійній співпраці, вирозумінні та допомозі збоку Головного Уряду УНС, зокрема Екзекутиви. Ставши твердо на цю базу та докладаючи зусиль до дальшої її розбудови і закріплення, ми вважаємо, що дальшим кроком на шляху редакційного розвитку „Свободи" повинна бути підкреслена професійність. Ми змагаємо, щоб „Свобода", не втрачаючи свого всенародного характеру теж в ділянці співробітників і дописувачів, підносилась далі до тих завдань і практик, що є властиві безприкладній в світі американській пресі, до якої „Свобода" себе зараховує та складовою, хоч і чужомовною частиною якої вона без сумніву є. Розвиток в напрямку підкресленої професійности ми вже почали. Полягає він у першу чергу у відповідному доборі, підготові та поміщуванні і розміщуванні матеріялів. Подам кілька прикладів. Респектуючи і радо використовуючи думки великої кількости наших принагідних співробітників, ми хочемо і [illegible] намагаємось забезпечити „Свободі" найбільш кваліфіковані та [illegible] всі лади перевірені і джерельні коментарі на різні [illegible]. Наші читачі мають право від нас того вимагати і це є нашим обов'язком. Маючи в редакції відповідні архіви, бібліотеку та всілякі інші джерела, ми вже тепер більшість коментарів на актуальні теми опрацьовуємо в самій редакції, маючи до того кваліфікованих співробітників. Це запевняє щоденникові теж відповідну свіжість, бо коментар на кожну важливішу подію дня можна дати негайно. На загальніші і постійно актуальні теми ми маємо висококваліфікованих спеціялістів між нашими дописувачами. Рівночасно з цим намагаємось постійно поліпшувати професійність у передаванні актуальних вісток.

Черговим нашим поважним кроком вперед буде завершення початого вже процесу формальної акредитації уповноважених представників „Свободи" при урядах в поодиноких країнах. Тепер саме наладнується справа акредитованого вже нашого представника в Об'єднаних Націях.

У звітовому часі ми теж почали заходи для акредитації формальних представників „Свободи" у Вашингтоні, та в столицях поодиноких вільних країн, головно в Европі. Не є це легка справа в наших обставинах. Не легко підшукати відповідних людей, як і не легко здобути їх для такої праці, на яку ми не маємо окремих фондів. Все ж таки справа є на добрій дорозі і вже в короткому часі у тих столицях в книгах пресових представників будуть записані імена представників „Свободи". Не має там жадного заступника будь-якої столичної української газети, бо немає сьогодні в Україні української газети, а тільки писані українською мовою знаряддя поневолення українського народу та брехливої ворожої пропаґанди. Тому вважаємо, що цей великий обов'язок репрезентувати вільне українське слово і вільну українську думку в столицях вільних країн спадає власне на „Свободу", яка має на те всі моральні дані. Про користі з такої репрезентації для читачів „Свободи", для УНСоюзу і для української визвольної справи зайво говорити, бо вони наявні.

По тій самій лінії більшої професійности і рівночасно кращої служби нашій спільноті йдуть теж заходи про відповідне наладнання якнайширшої сітки наших відповідальних кореспондентів і дописувачів з поодиноких наших громад. Хочемо переломити трафаретність звітування тільки про маніфестації та всілякі роковини чи принагідні збори, хочемо теж переломити примітивний стандарт у самому звітуванні та подавати нашим читачам і реєструвати в нашій газеті все те добре і зле, що в наших громадах і між нашими людьми існує. Хочемо, щоб „Свобода" стала направду дзеркалом нашого життя, але не кривим дзеркалом, тільки вірним і точним. Ми маємо по наших громадах щирих і відданих дописувачів, як з давнішої, так і новішої іміґрації та тут нарожденої ґенерації. Треба тільки увійти з ними в кращий контакт і треба створити їм відповідні умовини праці. Акція в цій справі була започаткована вже за часів д-ра Мишуги, треба її тільки завершити. Цю справу вважаємо за одну з найважливіших, бо від неї залежить нормальний розвиток наших громад, а з тим і розвиток Українського Народного Союзу.

Повертаючи ще до обставин праці в самій редакції, з приємністю стверджую, що ми маємо подиву і признання гідну атмосферу тісї праці і співпраці, базовану на взаємному респекті, взаємній дружбі, довір'ю і добрій волі. В тій щоденні праці ми маємо теж — як уже згадано — повне зрозуміння і допомогу збоку Екзекутиви УНС.

Наші недомагання

Із сказаного можна б прийти до висновку, що в Редакції „Свободи" тепер усе йде, як по маслі, що все ідеальне та що перед нами, як і за нами, тільки успіхи. Так воно, очевидно, не є і ми маємо теж багато недомагань та багато труднощів і браків. Ми, очевидно, теж і не вільні від помилок. Не буду називати подробиць, ані наводити прикладів. Згадаю тільки, що в нас ще не наладнана як слід справа кореспонденції, не наладнане ще й негайне полагоджування матеріялів та справ, з якими звертаються до редакції читачі, яким це все йде на нерви та витворює багато злої крови. Але всіх цих недомагань ми свідомі і вони нас печуть більше, як кого. Наладнати всі ці проблеми є одним з найважливіших наших завдань на найближчу будучність.

Роля „Свободи"

Це тільки дуже загальний і дуже неповний огляд стану, праці і плянів Редакції „Свободи". Ми свідомі наших труднощів і недомагань, як теж наших можливостей і наших обов'язків. Уважаємо, що коли ми не використаємо навіть найменшої можливости розвитку і поліпшення наших видань, то ми не тільки пропустили нагоду, яка може не повторитися, але й перешкодили, щоб її використали інші. Бо невпинний розвиток і прогрес „Свободи" та при її допомозі розвиток і прогрес нашої організації і всієї нашої спільноти, це наша головна мета. Ми маємо багато даних на те, щоб цей розвиток запевнити, ми маємо відповідні умовини, щоб продовжувати і ще закріпити провідну ролю Союзового органу ще в ширшому маштабі, ніж вона її виконувала досі, і ми можемо сміливо дивитися у майбутнє, якщо матимемо від Головного Уряду та всього членства УНСоюзу відповідне вирозуміння і підтримку. Цієї бо підтримки „Свобода" потребує сьогодні більше, як коли, бо зі смертю д-ра Мишуги вона втратила ту головну підвалину, на якій спиралась упродовж останніх 30 років та яку не легко заступити.

„Свобода" була тим творчим словом, яке сталося величнім ділом у формі Українського Народного Союзу. Опісля „Свобода" стала і весь час була душею та сумлінням нашої організації, була рівночасно плугом, що орав переліг та мечем, що захищав засіяного і зібраного. У відповідальних часах нашої країни та у важких обставинах українського народу ці завдання „Свободи" на багато збільшилися. Ми маємо найкращу волю, непохитне бажання і рішучість та, думаю, досить сили, щоб цю ролю „Свободи" продовжувати і розгорнути. Віримо, що при Божій допомозі та при Вашій підтримці нам це пощастить.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

Дискусія над Звітом Головного Предсідника

Дідик, І. Іванчук, Т. Шпікула, М. Давискиба, І. Кокольський, Дідик, І. Іванук, Т. Шпікула, М. Давоскиба, І. Кокольський, В. Коссар і Марія Демидчук.

С. Куропась: Добре, що п. Галичин підкреслив програму праці УНСоюзу у своїм звіті, бо багато членів думає, що вони мають тільки платити вкладки і більше нічого не робити для організації.

Д. Галичин: Справа оживлення Відділів є найважливішою, бо тільки вона піднесе УНСоюзу до ступеня його завдань.

Д. Шмаґала запитує про повідомлення головних урядовців на місцях в разі недомагань в місцевих Відділах.

Д. Галичин: Маємо різні Відділи, добрі і не конче добрі. Даємо Відділам нагоду виправити недомагання, а коли пригадування головної канцелярії не помагають, тоді відносимось до головного урядовця в даній місцевості.

В. Дідик запитує про організаційного референта.

Д. Галичин: Пробуємо підшукати когось до цієї праці, але досі не вдалося нам.

І. Іванчук запитує про програму праці Відділів.

Д. Галичин: Програма є, а тільки нема кому її виконувати. На місцях не використовуємо того, що робиться й плянується в головній канцелярії, бо нема людей до праці.

Т. Шпікула запитує, хто платить за сторінки в „Свободі", які даємо іншим організаціям.

Д. Галичин: Сторінки для різних організацій молоді вміщуємо безплатно. Коли це мова про рекламові сторінки поодиноких організацій, то за них вимагаємо заплати.

На запит Д. Кокольського про чартер для „Союзівки", Д. Галичин відповідає, що чартер УНСоюзу змінений згідно з ухвалою минулої Конвенції, і що нам вільно мати Дім Старців.

На запит В. Коссара, Д. Галичин відповідає, що число нових іміґрантів в організації майже незмінене. Щодо суми забезпечення, то побажані грамоти найменше на 1,000 долярів забезпечення або на вищі суми.

На запит Марії Демидчук, Д. Галичин відповідає, що, згідно з дорученням Конвенції, ми могли обнизити дивіденду на 25 відсотків, але обнижено її значно менше, або й зовсім ні, залежно від років членства в УНСоюзі.

На внесення Д. Шмаґали і М. Давискиби ухвалено замкнути дискусію над звітом Галотного Предсідника.

Дискусія над Звітом Заступника Голов. Предсідника

І. Іванчук запитує, що думає М. Пізнак про організаційні збори молоді. М. Пізнак відповідає, що треба вживати усіх можливих заходів, щоб зібрати людей на збори і до них говорити.

На внесення С. Куропася і Олени Штогрин замкнено дискусію над звітом Заступника Головного Предсідника.

Дискусія над Звітом Заступниці Гол. Предсідника

До дискусії зголосилися: Марія Демидчук, І. Іванчук, Анна Чопик, П. Кучма, С. Куропась. На поставлені запити пані Жеребняк дала наступні вияснення: Жіночих (виключно) Відділів є мало, а було їх понад 50. Тепер багато жіночих Відділів приймають також чоловіків. Порядок на конвенціях повинен бути вигладжений, головно в праці Виборчої Комісії, при виплаті делеґатам коштів подорожі, і в інших справах. Покищо зголосилось мале число курсантів на курси українознавства, що відбудуться на „Союзівці", а причиною цього є те, що Відділи не спричинилися до цієї справи, вік курсантів обмежено, і брак фінансів між кандидатами.

На внесення С. Куропася і Д. Шмаґали закінчено дискусію над звітом Заступниці Головного Предсідника.

Дискусія над Звітом Головного Секретаря

В дискусії забирали слово: І. Кокольський, І. Іванчук, Д. Шмаґала, С. Куропась, д-р Я. Падох, Марія Демидчук, Олена Штогрин, д-р В. Ґалан. На поставлені запити, Головний Секретар дав наступні пояснення:

Коли член покидає організацію, відходить з готівкою або з виплаченим забезпеченням, то такому членові висилаємо приготований лист або пишемо окремий лист в цілі задержання його в організації. Пишемо такі листи на прохання секретарів, коли заходить небезпека втрати члена.

Головній канцелярії дуже тяжко протиставитись нечесній конкуренції інших організацій. Такі справи треба спростовувати на наших відділових зборах і в особистих розмовах.

Коли член виїжджає в інші околиці, то, на бажання Відділового секретаря, даємо йому адреси наших секретарів в даних околицях.

Запомоги виплачуються невиліковно хворим членам раз на рік. Якщо член одержав запомогу, то має право до наступної запомоги аж по році. Рубрика про маєтковий стан поставлена для інформації відділових урядовців, бо часто бувало, що члени на зборах доказували, що член заможний і не повинен брати запомоги.

Проголошення суспендованих членів в урядовому органі задовольняє вимоги асекураційних законів. Член має бути повідомлений про суспендування особисто або через орган, бо в противному разі суспендування може бути квестіоноване.

На запит І. Іванчука відповідає Д. Галичин: „Це не така легка справа підшукати відповідних організаторів. Я формально упросив тих організаторів, що досі працювали для Союзу. Про їхні успіхи знаємо, бо всюди, де вони працювали, місцеві Відділи посилилися новими членами. Я особисто переговорював з поодинокими людьми і давав їм досить корисні умови праці та винагороди. Якщо нема відповідних людей у відділах, щоб зайнялися організуванням нових членів, то успіхів не буде".

На завваги Марії Демидчук, що є труднощі з різними клясами забезпечення і з виказами, відповідає А. Драґан, що на всі ці труднощі головна канцелярія висилає пояснення. В „Свободі" даємо тепер союзову сторінку і це дає додаткову нагоду вияснювати такі проблеми.

На запит Олени Штогрин про творення нових Відділів, відповідає Д. Галичин, що бувають випадки, коли головна канцелярія примушена дати людям окремий Відділ, бо інакше прийшлося б не раз втратити пару десятків членів.

На завваги д-ра В. Ґалана про шкідливу аґітацію представників інших організацій, які всіми способами понижують нашу організацію, а вихваляють свої, відповідає Д. Галичин: „Неможливо писати про це в пресі, як теж не можливо давати таких вияснень, які могли б пошкодити даній організації. Люди скоріше чи пізніше пізнають, де є правда, а де тільки звичайна дешевенька аґітація."

На внесення Д. Шмаґали і В. Гузара ухвалено закінчити дискусію над звітом Головного Секретаря.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ НАРАД

Дискусія над Звітом Головного Касира

До дискусії зголосилися: І. Іванчук, С. Куропась, д-р В. Ґалан, П. Кучма, М. Давискиба, Т. Шпікула, В. Коссар, д-р Я. Падох, М. Пізнак, Марія Демидчук, В. Дідик, Д. Шмаґала. На поставлені запити головний касир дав наступні пояснення:

На оцінці усіх реальностей зроблено знижку, а тільки на оцінці „Союзівки" не зроблено, бо не було з чого зробити. Викінчення ремонту на „Союзівці" до відкриття сезону коштувало коло $20,000. Для наших членів „Союзівка" має те значення, що вона служить не тільки вакаційним, але й культурним ціллям.

Даємо морґеджі на суму 50% оцінки реальности і беремо звичайно 5% від позики. У Канаді ми примушені піднести відсотки, бо уряд Канади оподаткував відсотки, які беремо від морґеджів.

Відділи, які залягали з вкладками дня 31 грудня 1954 року, вже сплатили свої залеглості.

Не можемо тримати членів, які не платять своїх внесків. Якщо Відділ не прислав вкладок за члена, то такого члена ми примушені суспендувати.

Покищо нема можливости висилати посмертну допомогу під Совєтами, бо немає жадної ґарантії, що спадкоємці дістануть допомогу. Найкраще радити членам, щоб записували посмертне особам в Америці або в Канаді, або на „спадкову масу" і призначити тестаментом адміністратора спадкової маси.

Гроші в Сирітському Фонді тримаємо доки не зголосяться спадкоємці, або їх правні опікуни.

Якщо спадкоємцем є дитина, що має опікуна наставленого судом, то виплачуємо посмертну допомогу опікунові.

По одержанні позики на грамоту член повинен підписати й звернути контракт до головної канцелярії, а тоді звернемо йому грамоту.

Коли член поповнив самогубство перед двома роками членства, то звертаємо спадкоємцям вкладки, які він вплатив до посмертного фонду.

На внесення П. Кучми і Олени Штогрин закінчено дискусію над звітом головного касира.

На внесення І. Іванчука і М. Давискиби ухвалено прийняти звіти членів Головного Екзекутивного Комітету і дати їм вотум довір'я.

Головний Предсідник уділив слово п. Авраменкові в справі українського танку.

Дискусія над звітом Редактора „Юкрейнієн Вікли"

Над звітом редактора „Юкрейнієн Вікли", С. Шумейка забирали слово: І. Іванчук, М. Пізнак, д-р Я. Падох, Марія Демидчук, А. Драґан, М. Давискиба, С. Куропась, В. Гузар, Д. Шмаґала, Г. Герман, В. Коссар, І. Кокольський. Усі вони висловлювали критичні завваги про брак зв'язків редактора з молоддю, про методи редаґування і оформлення газети, про невміщені статті.

На внесення С. Куропася і Марії Демидчук, ухвалено закінчити дискусію і прийняти до відома звіт редактора „Юкрейнієн Вікли".

Дискусія над Звітом Головної Контрольної Комісії

На внесення Д. Шмаґали і Марії Демидчук ухвалено прийняти звіт Контрольної Комісії та особисті звіти членів Контрольної Комісії і уділити їм вотум довір'я.

На внесення І. Іванчука і С. Куропаня, ухвалено прийняти звіти усіх Головних Радних і дати їм вотум довір'я.

Дискусія над звітом Редактора „Свободи"

На запити І. Кокольського і В. Дідика, А. Драґан відповів, що не було критики змісту „Свободи", що він не має ніякої відповідальности за „Юкрейнієн Вікли" та що спеціяльний редактор справляє мову і вживання не-українських слів.

На запит С. Куропася, А. Драґан пояснює, що „Свобода" поміщує звідомлення про різні імпрези, якщо вони сполучені з пожертвами на народні цілі.

На внесення В. Дідика і І. Іванчука, ухвалено прийняти звіт Редактора „Свободи" і уділити йому вотум довір'я.

ВНЕСКИ І УХВАЛИ

На внесення І. Іванчука і Олени Штогрин, ухвалено перенести 3½ відсотки з вкладок, вплачених минулого року до Посмертного фонду дорослих членів, до Адміністраційного Фонду.

Дім Старців

Г. Герман звідомляє, що до всіх Відділів розіслано аплікації про постійне приміщення старших віком членів на „Союзівці", та що досі зголосився тільки один член.

М. Пізнак пояснює судові загрози в разі випадку і пропонує не застановлятися над цією справою зараз, але аж по кілько місяцях, коли буде більше зголошень.

Над справою Дому Старців забирали слово: Анна Чопик, д-р В. Ґалан, І. Іванчук, Р. Слободян і Д. Галичин.

На внесення Д. Шмаґали, д-ра В. Ґалана і С. Куропася, ухвалено приймати старших віком членів до Дому Старців на тимчасовій базі.

Головний Предсідник покликав до слова організатора, п. Д. Білецького.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД

Організаційні справи

Д. Галичин реферує про акції, які переводив УНСоюз в минулому і які здалося б відновити. Згадує про спорт в минулому, що тепер обмежений до гри в „бовлінґ". Нова іміґрація займається спортом більше, ніж наша тут роджена молодь. Нам потрібно організаторів, бо відійшли Маланчук, Гірняк, Загаєвич і Литвиненко. Маємо тільки Білецького, Ткачука і Коссара.

І. Іванчук: Нам потрібно організаторів і добрих секретарів. Було б побажаним збирати секретарів на „Союзівці" і давати їм організаційні інструкції, влаштовуючи місцеві з'їзди не тільки для молоді, але для всіх, заохочувати молодь до спорту і давати спортовцям союзові полотняні відзнаки на однострої, а це буде реклямою для Союзу.

С. Куропась: Ми повинні йти в народ і ширити ідею Союзу, дістати більше організаторів, творити окружні комітети з організатором при кожному комітеті.

Д-р В. Ґалан: Головна Канцелярія і „Свобода" повинні бути більш репрезентативними, бо теперішній будинок перевантажений. УНСоюз повинен уділювати більше морґеджів для громад. Треба використати „Союзівку" для молоді. Пропонує новозакуплений будинок на „Союзівці" для дитячого садку і на курси для молоді.

Д. Галичин: Щодо будинку, в якому міститься Головна Канцелярія, то він тепер затісний. Маємо конвенційні ухвали, щоб перенестися до Ню Йорку, але покищо ми не могли піднайти відповідного приміщення.

Від Контрольної Комісії В. Коссар і д-р В. Ґалан ставлять внесення, що Головний Уряд припоручає Головному Екзекутивному Комітетові приступити негайно до підшукання відповідної площі або будинку в Ню Йорку в цілі виконання конвенційної резолюції про перенесення Головної Канцелярії до Ню Йорку. УХВАЛЕНО одноголосно.

І. Іванчук пропонує вжити для дітей площу на „Союзівці", що віддалена від решти будинків.

М. Пізнак: Маємо замало місця для гостей літом на „Союзівці", щоб відступати будинок для дітей, а всі будинки треба заповнити платними гістьми.

Анна Чопик: На „Союзівці" потрібно в кожній кімнаті літератури про УНСоюз.

В. Гузар: У Рочестері спортова акція допомагає в приєднуванні нових членів.

Д. Білецький звідомляє про зажалення Відділів, що головні урядовці не відвідують їх. Д. Галичин відповідає, що Відділи повинні постаратися, щоб члени зійшлися, а вже головний урядовець відвідає їх, бо Головна Канцелярія ніколи не відмовлялася вислати головного урядовця на збори Відділу.

На внесення Марії Демидчук і С. Куропася, ухвалено подати оголошення в „Свободі" про потребу організаторів.

В. Дідик: Пропаґанда через радіо не здобула нових членів в Дітройті, бо ніхто не пішов за членами. Організаційні збори по більших містах принесли б більшу користь, як радіо. Піддержує проєкт призначити Відділам квоту нових членів до приєднання, збирати секретарів на „Союзівку" і давати їм лекції, давати додаткову нагороду — безплатний побут на „Союзівці".

Д. Шмаґала процонує, щоб Головний Екзекутивний Комітет подав головним урядовцям умовини для організаторів, а крім того звернувся до секретарів, які не приєднують нових членів, з відповідним закликом. Треба пригадати громадянству, що урядовці і члени УНСоюзу були першими, які давали по $100 на ЗУАДК, і що в такий спосіб зложено на цю ціль в початках $43,000 від УНСоюзу, а далі, що перша жертва на адміністрацію ЗУАДК прийшла також від УНСоюзу, і що „Свобода" була довгий час майже органом ЗУАДК і скитальців.

І. Кокольський: Потрібно особи, яка займалася б виключно членством (організаційного референта), треба дати членам Головного Уряду більшу відповідальність, щоб вони відвідували Відділи в своїх округах, треба об'єднувати малі Відділи, треба переводити організаційні збори й висвітлювати фільм про „Союзівку".

Олена Штогрин: Організатор у Филаделфії має свій Відділ і організує нових членів тільки до свого Відділу. До літератури про УНСоюз треба включити допомогу, яку Союз дав на добродійні цілі в останніх роках.

В. Коссар: Для приєднування нових членів маємо: живе слово, друковане слово й інші засоби. Маємо Відділи, що їх не відвідав організатор за останніх 10 років. Головний Предсідник повинен об'їхати відділи в Канаді. Маємо замало інформативного матеріялу про УНСоюз. Треба побільшити наші оголошення в Канаді. Треба поінформувати головних урядовців про їх права і обов'язки. Потрібно організаторів в Канаді.

Д. Галичин обіцяє дати ще оголошення до „Українського Голосу" і до „Канадійського Фармера", бо інші часописи вже оголошують УНС.

Д-р Я. Падох: Праця головних урядовців в громаді принесе користь Союзові, хоч були недотягнення в нових членах. Ми повинні увійти в різні організації новоприбулих, бо в Союзі ми не повинні робити різниці між старими і новими іміґрантами. Пропонує, щоб головні урядовці відвідували Відділи в своїй окрузі, щоб видати обіжник про бизнесову сторону Союзу, подавати звіти і критику про відділових урядовців перед річними зборами, що впливали б на вибір даного урядовця. Потрібно курсів для секретарів.

С. Куропась читає директиви від Контрольної Комісії. Прийнято.

На внесення д-ра В. Ґалана і І. Іванчука, ухвалено уповноважити Головний Екзекутивний Комітет депонувати не більше як $10,000 у Федерал Сейвінґс енд Лоун Есосіейшен, якщо вони є членами Федерал Інсюренс Корпорейшон.

На внесення Олени Штогрин, П. Кучми і В. Гузара, ухвалено уділити наступні дотації з народного фонду:

Видання Англомовної Енцикл. Українознавства	$5,000.00
Український Народний Фонд при УКК	2,500.00
Злучений Український Амер. Допомоговий Комітет	1,000.00
Осередок Української Культури в Канаді	500.00
Український Вільний Університет у Мюнхені	500.00
Курси Українознавства на „Союзівці"	500.00
Захист для старших віком членів УНСоюзу	500.00
Український Католицький Семінар у Вашинґтоні	500.00
Правосл. Колеґія св. Андрія в Бавнд Брук, Н. Дж.	200.00
Американський Червоний Хрест	250.00
Заочні Курси в Сарселі, Франція	200.00
Нова гаслова Українська Енциклопедія в Сарселі	200.00
Т-во молоді Пласт у ЗДА	200.00
Сиротинець у Филаделфії	150.00
УВАН у Канаді	100.00
НТШ у Канаді	100.00
Стипендії в Манітобському університеті (Канада)	100.00
Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі	100.00
Українсько-Американська Культ. Фундація, Дітройт	100.00
Дівоча Академія у Факс Чейз	100.00
Дім Культури НТШ (в додатку до асиґнованих раніше $500.00)	100.00
УВАН в ЗДА	100.00
Фонд Американсько-Українських Ветеранів	100.00
Студентський Фонд	100.00
Дитяча Оселя в Шикаґо	100.00
На видання книги Т-ва Українських Правників	50.00
Разом:	$13,150.00

Вечірня Сесія

СОЮЗІВКА. В дискусії над справою ремонту на „Союзівці" забирали слово М. Пізнак, Д. Шмаґала, І. Іванчук.

П. Кучма поставив внесення (піддержали І. Іванчук і М. Давискиба), що Головний Екзекутивний Комітет має право зробити відповідні побільшення в будинку „Веселка", якщо приходи з „Веселки" впродовж цього літа побільшаться. Ухвалено одноголосно.

Діточа Оселя на „Союзівці". В цій справі забирали слово М. Пізнак, Марія Демидчук, д-р В. Ґалан, Д. Шмаґала і І. Іванчук.

На внесення П. Кучми, піддержане І. Кокольським і Оленою Штогрин, ухвалено одноголосно, що Головний Екзекутивний Комітет, по закінченні сезону, має розглянути усі можливості, чи будувати, чи може відступити для дітей один з існуючих вже будинків на наступну весну.

Зв'язки з УККА.

По дискусії над цією справою, А. Драґан формулює наступну резолюцію:

Головний Уряд УНСоюзу, беручи під увагу світлі традиції цієї організації в її всебічній праці для народу та для української справи теж поза власними організаційними рямками, апробує дотеперішню участь його представників у теперішніх загальних політичних і харитативних американсько-українських репрезентаціях, УККА і ЗУАДК. Головний Уряд рекомендує продовжування тієї участи, але з вимогою, щоб репрезентація УНСоюзу в тих репрезентаціях була відповідна до того вкладу, яку УНСоюз і його Відділи та членство дають у працю УККА та ЗУАДК. Головний Уряд УНСоюзу переконаний, а практика минулого доказує, що така вимога не тільки справедлива, але й необхідна для добра справи.

На внесення д-ра Ґалана і П. Кучми ухвалено цю резолюцію одноголосно.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ".

На внесення І. Іванчука і М. Давискиби ухвалено одноголосно одобрити призначення Головним Екзекутивним Комітетом п. А. Драґана начальним редактором „Свободи", згідно з постановами 31-го пар. в статуті.

КОШТИ ПОДОРОЖІ. Головний Уряд прихиляється до опінії, що у вимкових випадках і за попереднім порозумінням, Головний Екзекутивний Комітет має право виплатити головному урядовцеві кошти подорожі з приміщенням в „Пулмані".

ЗАКІНЧЕННЯ. На закінчення Головний Предсідник висловив головним урядовцям признання за відповідне ставлення та дискусію над різними справами, закликав їх до більшої праці над приєднуванням нових членів і побажав кращих успіхів в наступному році.

Збори закінчено відспіванням національного гимну о годині 10:30 ввечорі.

Г. Герман, гол. секр. УНСоюзу

Д-р Ростислав Сочинський

ВІНЦЕВА ТРОМБОЗА

З часу хвороби президента Айзенгавера, що з неї йому пощастило вилікуватись, вінцева тромбоза набрала великого розголосу, ставши улюбленою темою не тільки наукових журналів, популярних магазинів, газетних статтей, радіопередавань і телевізійних показів, але й щоденних розмов широкого населення в Америці й далеко поза її межами. Мало зрозумілі наукові назви, поняття і вислови не сходили з уст занепокосного загалу ,що з острахом слідкував за щоденними лікарськими комунікатами з Денверської військової лікарні, турбуючись, поруч президентового, також своїм власним здоров'ям.

Не без причини діягноза „серцева недуга” навіває страх на кожну людину. Поки серце б'ється — все ще існує надія. Коли ж воно зупинить свої удари — людина перестає жити.

Тому з жахом 19-го жовтня ми слухали в радіо чи читали в часописах трагічну звістку про раптову смерть нашого земляка Івана Годяка, якого у розцвіті життя скосила та сама недуга — вінцева тромбоза.

Що ж це таке ця серцева тромбоза, про яку ще 30 років тому навіть у лікарських колах мало говорилось, а яка сьогодні поруч з дитячим паралічем (поліомиелітом) стала найбільш популярним медичним поняттям?

Вінцева тромбоза, яку переків Президент, а яка вбила Годяка, постає через творення згустків (тромбів) крови, себто продуктів ненормального зсідання крови у вінцевих (коронарних) кровоносних судинах верця. Кров'яний згусток закорковує вінцеву артерію і перериває доплив крови до серцевого м'язу. Тому то часто вживається може не зовсім докладний, хоч більше образовий синонім заснітення вінцевих кровосудин. У наслідок такої події, менша чи більша частина серцевого м'язу (міокардія), залежно від величини закоркованої вінцевої бючки, хоробливо перероджується і постає т. зв. інфаркт.

Закоркування вінцевих бючок може наступити раптово, або ж розвиватись поволі. При повільному заснітенні достава крови до серцевого м'язу зменшується поступово. Людина переживає тоді приступи нераз дуже тяжких болів у ділянці серця, що починаються зокрема при напруженнях (ходіння), холоді й переповненому шлунку. Тоді ми говоримо про грудну жабу (анґіна пекторіс).

Раптове заснітення може статися в одній з більших вінцевих артерій — тоді здебільша наступає нагла смерть. Смертельне також таке закоркування, яке проходить у серцевому м'язі, знищеному попередніми приступами коронарної тромбози, або ж іншими недугами міокардія (ревматична недуга серця, комплікації дифтерії, тощо). На щастя це трапляється дуже рідко.

Заблькування тромбозою малих вінцевих артерій куди частіше — а тут хворий має великі можливості видужати.

Первісна причина вінцевої тромбози досі прикрита серпанком тайни. Медицина знає, що подібний процес веде до загальної артеріосклерози, себто завапнення, чи ствердіння кровосудин у наслідок поступового осідання певних товщевих (ліпоідних) субстанцій на внутрішній їх поверхні.

Виступає вінцева тромбоза здебільша в чоловіків (рідше в жінок) середнього віку, частіше в інтелектуальних, чим фізичних робітників. При цьому спадковість грає немалу ролю. Проблема впливу нікотини покищо не вияснена, хоч певні статистичні досліди показують, що ця недуга трапляється частіше у надмірних курців.

Які ж познаки вінцевої тромбози?

При тяжкій її формі, хворого, який не раз спокійно сидить, чи лежить, несподівано схоплює нестерпний біль в околиці серця, що пронизує грудну клітку, ліве плече, а часом горішню частину живота. Біль такий сильний, що хворий пручається на всі боки, риси його обличчя спотворюються, він надаремне намагається знайти таке положення тіла, яке принесло б йому полегшу. Часто до цього доходить утруднене дихання, або нудота і хворий блює. Він обливається холодним потом і скоро переходить у стадію крайнього знесилення (колапсу).

При легших формах — біль не такий сильний. Він часто симулює іншу недугу: гостру нестравність, запалення жовчевого міхуря, плеврит, ниркове каміння, тощо. Часом під впливом різних домашніх лікувальних засобів, або й без них, біль, задишка та інші познаки швидко проходять і хворий про них забуває.

Одначе нерозпізнаний деґенеративний процес у серцевому м'язі поступає далі й насувається небезпека покалічення серця на ціле життя, а то й смерти від пізнішого, сильнішого приступу нової тромбози.

„...АЛЕ КОЛОДИ В СВОЄМУ ОЦІ НЕ ДОБАЧАЄШ!”

(Закінчення зі стор. 2-ої)

це можна переконатися хоч би з репродукції частини „The English Atlas” Мозеса Пітта ,виданої 1943 року в Ню Йорку з передмовою проф. О. Галецького, і з окремою мапою Польщі й окремими мапами України та Литви. В цій частині, де подано опис Малої і Великої Польщі, опису Руси, Львова і Перемишля немає, бо ж вони не були польськими в розумінні впорядників цього атласу.

Вазуються всі ті мапи — їх територіяльні визначення і кордони — знову ж таки не на твердженнях чи претенсіях українських імперіялістів, але на загальновідомій в тогочасному світі праці польського письменника й історика Шимона Старовольського (1588-1656), що підписувався Simon Starovolscius і що його описи, надруковані в багатьох тогочасних атлясах. особливо ж в атлясах відомого голляндського картографа Іоанна Бляуа, що появилися в рр. 1659-1672, латинською, еспанською, голляндською, французькою і німецькою мовами (кожне видання по 9-11 томів формату фоліо) п. н. „Atlas Maior sive Cosmographia Blaviana”, були головним джерелом знання світової географії в другій половині 17-го століття. В еспанському тексті цього опису, що його маємо під рукою, п. н. „Descripcion del Reyno de Polonia”, автор його згаданий польський учений Шимон Старовольський відокремлює від Польщі Червону Русь, приєднуючи до Руси не тільки Перемищину, Львівщину, Белзщину і Холмщину, але й Поділля, Брацлавщину, Київщину, Чернігівщину, Волинь і зараховує до цієї Руси — подумати тільки — такі міста, як Zamosca, Srebresino, Tomasovia, Cresovia, Premislia, Crasicino, Prevorscia, Iaroslauia, Lancuto, Resovia, Sanok, Brozovia, Dinovia, Lesko...

І знову ж: не українці розповсюднили знання про такий фактичний стан справи на польсько-українському пограниччі і не вони зарахували не тільки до українських етнографічних земель, але й до української території такі міста, як Замостя, Томашів, Переворськ, Ланьцут, Ряшів і Кросно.

Такий фактичний стан визнавали на протязі 16-го і 17-го сторіч польські учені, інформуючи про нього правдиво й світ. Але й потім, уже наприкінці 17-го сторіччя, і на протязі 18-го сторіччя, на всіх видаваних тоді европейськими картографами мапах, що охоплювали згідно з пізнішим історичним розвитком в границях Польської Речі Посполитої і Польщу, і Литву, й Україну, завжди територія Руси була відмежована лінією й барвою від Польщі і завжди ці географи й картографи називали руськими не тільки вище згадані міста Переворськ, Ряшів, Кросно, але й Лежайськ та інші. На жадній з тих мап хоч би й частина українських земель не названа Малою Польщею (Polonia Minor) і Мозес Пітт та інші означають цією назвою тільки Краківщину, Люблинщину і Сандомирщину. Для прикладу варто згадати тут такі відомі імена, як французького ґеографа Ніколаса Сансона (1600-1667), автора виданої у 1674 р. мапи Руси з провінціями Волинь і Поділля, „відомих під назвою Україна або край козаків”, батька, сина і внука Фридериків де Вітів, авторів відомої мапи „Regni Poloniae et Ducatus Litvaniae, Voliniae, Podoliae, Veraniae...” Иоганна Баптиста Гоманна (помер 1755), автора мапи „Vcrania quae e/s/t Cosaccorum Terra” Матіяса Сойтера (1678-1756), англійця Джана Сенекса (помер 1740), Конрада Тобіяса Льоттера (1717-1777), автора мапи „Amplissimi Ukraniae Regio”, і вкінці одного з найвидатніших картографів кінця 18-го сторіччя, французького географа Жана д'Анвіля (1697-1782).

І ще раз: розповсюднили такі мапи по світі не українці, що їм робить сьогодні такий закид автор статті „Не бачиш скалки в оці ближнього твого...”

Пан Ґрабик намагається називати польським містом *Львів*... Ніхто не може заперечити йому права любити Львів, так само, як любимо ми, але ж поважний польський публіцист повинен пам'ятати такий дрібний факт, як те, що на всіх старих ґравюрах Львова — Бравна, Янсона та інших це місто назване руським „Russiae Australis Urbs”, та й Перемишль визначений „Celebris Russiae Civitas” і навіть Кросно фігурує, як місто червоної Руси. І так було цілими сторіччями на протязі 16-го—18-го віків.

Наприкінці приходиться висловити здивування, що із закидами розповсюднювання імперіялістичних мап (до речі, було б побажано, якби пан Грабик міг назвати чи вказати, де можна добути сучасні мапи України із засягом українських „претенсій” аж поза Урал, чи такі ж мапи із засягом аж по Краків) виступає недавній представник того політичного польського напрямку, що не визнавав колись навіть ризького кордону і висловлював домагання „Польщі від моря до моря” та обстоював приналежність до Польщі не тільки цілої Правобережної, але й великих областей лівобережної України. Невже польські діячі і політики встигли забути про ці свої претенсії на протязі не цілого таки чвертьсторіччя?!

Б. Кравців

„НЕКВАПЛИВІ ЗВ'ЯЗКІВЦІ”

Так називає в листі до редакції „Радянської України” А. Чулкстан новоград-волинських працівників телеграфу. „Селище Городниця, — пише він, — лежить за 40 кілометрів від Новоград-Волинського. Цю віддаль добрий ходак перейде пішки за один день. А ось для телеграми, виявляється, часу треба далеко більше. 8-го липня я переказав до Городниці гроші телеграфом з Новоград-Волинського. Переказ був оформлений з доставою додому і з повідомленням про вручення. Здавалося б, його повинні були вручити того ж дня. Насправді переказ адресатові був вручений аж на третій, а я одержав про це повідомлення аж на шостий день”. А чого, власне, новоград-волинським телеграфістам квапитися?

З наших буднів

ПРО ЗУАДК, ПОНЕДІЛКА І РЕПАТРІЯЦІЮ

Вшановуючи 32-у Міжнародну Жіночу Виставку та великий вклад у неї прекрасного українського жіноцтва Метрополії, — наші очі звертаються одночасно в сторону Филаделфії, де в суботу та в неділю наш, популярно сказавши, „Зудак”, відбуває 5-ті Загальні Збори, святкуючи при тому своє 10-річчя.

Від трьох тижнів страждаю, редаґуючи один Ювілейний Збірник, прочитую всякі матеріяли, писані різними людьми і різним, так сказати, почерком... Є там теж матеріяли про заснування ЗУАДК-у. Автор однієї статті описує, який велетенський підйом духа запанував серед давної іміґрації, коли впало гасло: „Рятуймо братів в Европі!” Які велична маніфестації прокотились від океану до океану, як щедро посипались жертви — десятками і сотками долярів.

На маніфестації в Шикаґо виступав покійний сьогодні Іван Годяк. Чув я потім зарекордовану на платівці його промову, виголошену чудовою українською мовою. Вірю, що та промова не помогла йому заналто в його фільмовій кар'єрі... На його заклик в один день зібрано „на скитальців” 10 тисяч долярів.

І пригадується мені, як п'ять років тому деякі наші земляки, прибувши заходами і коштом ЗУАДК-у на цю вільну землю та загосподарившись на ній, — почали „розв'язувати „Зудак”, висуваючи теорію, що він „уже відограв свою ролю і більше нам не потрібний”.

Дехто з таких ногребників, замість дрібки вдячности, привіз з таборів, затаєну на дні душі „кривду” — за якусь, несправедливо розділену пачку, чи картон цигарок, і почитав тут свою патріотичну діяльність від валення — за одну консерву — цілої установи...

Не пишу цих, може трохи гірких рядків, комунебудь во гнів і докір, ці події переходять вже помалу до історії, зрештою — деякі „ногребники” стали згодом і прихильниками ЗУАДК-у. Хочу лише підкреслити всім відомий факт, що шлях кожної народної установи не веде по гладкому асфальті, а по тяжкій груді з засклеплого галицького болота і неодин народній провідник поламав собі ноги на такій „польській дорозі”...

До витривалих, невгнутих і твердих провідників належить, безумовно, директор ЗУАДК-у, д-р Володимир Галан, і хай ласкаве небо не поскупить йому тієї твердости та впертости на дальші десятиріччя.

ЗУАДК, знаний з меценатства в культурно-мистецьких справах, відзначує своє свято виставою нової п'єси Микола Понеділка в поставі Українського Театру у Филаделфії.

Наперед скажу, що п'єса має один „фелер”: заголовок. „А ми тую червону калину підіймемо...” Що таке?.. Той Понеділок починає вже писати про Січових Стрільців? — понумає собі публіка. Шануючи загально-відомі симпатії Миколи до галичан, я все ж таки думаю, що він повинен був залишити перший, оригінальний заголовок п'єси: „Репатріяція”. Бо зраджу вам секрет, що п'єса написана на гостроактуальну, репатріяційну тему!

У зв'язку з діяльністю поривачів людських душ з берлінського „Комітету за возвращеніє на родіну” та репатріяційними алярмами в Австрії, так ЗУАДК, як і режисер В. Шашаровський, не могли, здається, вибрати більше сучасної п'єси.

Після ювілейної прем'єри у Филадельфії — нетерпляче ждемо на неї в Ню Йорку.

Ікер.

• ПОВІДОМЛЕННЯ •

Під увагу Українському Громадянству м. Ню Йорку.

Заходом 127 Відділу УРСоюзу в Ню Йорку, в неділю, 13-го листопада, в приміщенні УТІ, 320 Е. 14 вул., Н. П. відбудеться лекція на тему: „Медичні рослини, що їх вживали стародавні народи”, а зреферує її проф. Наталія Осадча - Яната (дійсн. член УВАН). Початок лекції о год. 1:30 попол. Вступ для Гостей — 50¢. — Запрошуємо всіх на що цікаву доповідь.

Іван Шепарович, голова; Лев Безручко, секр.

✝

Українська Громада Православної Церкви св. Луки в Сиракюзах з глибоким жалем повідомляє все Українське Громадянство про смерть свого дорогого парафіянина великого українського патріота та ревного християнина

бл. п. Євгена СОККУРА

який помер у шпиталі дня 31-го жовтня 1955 р., о 3-ій год. пополудні на 52 році життя, залишивши у смутку дружину Ніну.

Похорон відбувся 3-го листопада, о год. 11-ій рано з православної церкви св. Луки. Поховано Його на власному цвинтарі.

Вічна Тобі пам'ять Дорогий Парафіянине!

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

КАЄТЬСЯ І ПРОСИТЬ ЗАБУТИ МИНУЛЕ

Паша Маракешу, Тамі Ель Ґляуй, цілує ноги султана Марокко, Мохаммеда Бен Юссефа, заявляючи йому: „Ми є дітьми майбутнього, тому ж забудьмо минуле." Тамі Ель Ґляуй був колись противником Бен Юссефа і допомагав його детронізувати.

Піне летить на нараду до Аденауера

Женева. — Французький міністер закордонних справ Піне полетить в неділю врані на один день до Західної Німеччини, щоб відвідати канцлера Аденауера в його домі в Рендорфі в Надренії і перевести з ним нараду, користаючи з того, що стан здоров'я Аденауера поправився настільки, що він вже всилі прийняти в себе гостей і нараджуватись з ними. Разом з Піне полетить до німецького канцлера німецький міністер закордонних справ Брентано, який перебуває в Женеві. Предметом тієї французько-німецької конференції буде менше справа об'єднання Німеччини, що є нещасною першою точкою Женевської конференції, як безпосередні німецько-французькі справи. Піне хоче знайти нове порозуміння з Західньою Німеччиною в справі Зарщини, яка в загальному плебісциті в дні 23 жовтня ц. р. відкинула статут, що його виготовили були Аденауер і Мендес-Франс. 23 грудня відбудуться в Зарщині вибори до місцевого парляменту. Франція лякається зросту націоналістичних настроїв серед зарських німців і хоче, в порозумінні з Західньою Німеччиною, проголосити низку постанов, які мали б на цілі задовольнити німецькі національні амбіції зарців та спонукати їх таким чином погодитись на господарське пов'язання Зарщини з Францією. Французи передбачають, що невдача Женевської конференції щодо об'єднання Німеччини вплине на зріст націоналістичних настроїв всіх німців, отже також у Зарщині, і тому вони особливо сердиті на Молотова, хоч з другого боку багато французів хотіли б, щоб Німеччина взагалі залишилась поділена на кусні.

● У місті Тегу, в південній Кореї, впав на народну школу, коли відбувалася в ній наука, військовий літак. 16 дітей згинули, а 20 поранено. Згинув також пілот, який робив цим літаком один із своїх перших треніґових летів.

● В Японії 21,443 американських вояки повінчались від кінця останньої війни з японками. За останніх п'ять років таких подруж було понад 10,000.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 12-го листопада, о год. 8-ій веч., в Укр. Клюбі при 23 і Brown вул. З огляду на полагодження деяких важних справ, управа просить всіх членів прибути громадно. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

ТАРЗАН, ч. 3571. Нагода по ловати.

ELUDING THE SWAMP MEN, TARZAN AND SHERMAN HEADED FOR THE PORT OF LUANDA, FROM WHICH THE ENGLISHMAN COULD RETURN TO HIS HOMELAND.

AT THE FIRST OPPORTUNITY, SHERMAN DISGUISED THE VALUABLE PLAQUE WITH A LEAFY COVERING AND TARZAN FASHIONED NEW WEAPONS—

WHICH SOME MINUTES LATER, HE PUT TO GOOD USE.

Втікши від болотяних людей, Тарзан і Шерман попрямували до порту Люанди, звідки англієць міг вернутися на батьківщину.

При найближчій нагоді Шерман замаскував дорогоцінний диск листям, а Тарзан змайстрував нову зброю, — з якої через кілька хвилин так добре скористався!